Journal of Clinical Psychology & Personality(Not edited)

Research Article

Exploring the Core Beliefs of Romantic Breakup: A Qualitative Study

Authors

Mojtaba Hafezi[1]*, Masoud Janbozorgi[2], Masoud Azarbaijani[3]

1. *Ph.D. Student in Psychology, Behavioral Sciences Research Institute, Research Institute of Hawzah and University, Qom, Iran. mhafezi@rihu.ac.ir 0000-0002-8980-1714*
2. *Professor, Department of Psychology, Behavioral Sciences Research Institute, Research Institute of Hawzah and University, Qom, Iran. (Corresponding Author) psychjan@gmail.com 0000-0002-2984-3488*
3. *Professor, Department of Psychology, Behavioral Sciences Research Institute, Research Institute of Hawzah and University, Qom, Iran. mazarbayejani110@yahoo.com 0000-0002-4307-4240*

Abstract

Introduction: Romantic breakup can have significant clinical consequences for mental health, and research indicates that core beliefs play a determining role in the emergence of these outcomes. This study investigates the core beliefs of romantic breakup within the cultural context of Iran.

Method: This qualitative study employed Bengtsson qualitative content analysis. The population comprised women and men residing in Qom who had experienced a romantic breakup; using purposeful sampling with maximum variation and based on saturation, 15 individuals (10 women, 5 men) were interviewed in a semi-structured format. Data were analyzed in four stages: decontextualisation, recontextualisation, categorisation, and the compilation. Trustworthiness was assessed via credibility, confirmability, transferability, and dependability based on Lincoln & Guba. To establish dependability, 10 experts evaluated the results by calculating the content validity index (CVI).

Results: The core beliefs of romantic breakup were classified into two factors: cognitive myths of love (belief in the eternality of human love; exaggerated idealization of the beloved; ignoring the beloved's limitations; belief in the unrepeatability of the relationship with the beloved; catastrophizing life without the beloved; monopolizing one's entire life to the relationship with the beloved; fantasized visualization of the future with the beloved; and belief in the non-repeatability of first love) and psychological schemas (worthlessness, unlovability, abandonment, victimhood, incompetence, being at fault, and being justified).

Discussion and Conclusion: Based on these results, an appropriate and reliable foundation for designing therapeutic interventions and indigenous educational packages to reduce the related clinical symptoms has been provided.

Receive Date: 00/00/0000

Accept Date: 00/00/0000

CC BY NC

Keywords

Romantic Breakup, Love Trauma, Core Beliefs, Etiology, Qualitative Content Analysis

Corresponding Author's E-mail

psychjan@gmail.com

Extended Abstract

Introduction

Emotional breakup has been associated with a wide range of clinical symptoms across various studies. To elucidate the clinical manifestations of emotional breakup more precisely, it is imperative to identify its underlying causes, particularly the cognitive factors influencing the experience and processing of such symptoms. Numerous studies within the framework of cognitive behavioral therapy (CBT), and specifically schema therapy, have explored the relationship between deep-seated cognitive structures and the distress resulting from emotional breakup. Beliefs about love have also been linked to emotional breakup in certain studies. Despite the extensive body of research demonstrating the association between beliefs and emotional breakup, the majority of existing literature has been conducted in non-Iranian cultural contexts. According to the researcher's review, the formation and impact of such beliefs within Iran's unique socio-cultural context have not been systematically investigated. Furthermore, cross-cultural studies have shown that culture significantly influences how love is experienced and perceived, responses to emotional failure, and individuals' coping strategies. These findings underscore the necessity of examining the cognitive factors of emotional breakup with consideration of Iran's cultural characteristics. This study defines emotional breakup as the experience of distress following the termination of a relationship and focuses exclusively on "core beliefs" that contribute to this distress. In this context, "core beliefs" refer to a set of stable cognitive patterns that shape an individual's cognitive framework in self-evaluation and in assigning meaning to emotional experiences.

Method

The analysis of core beliefs regarding romantic breakup was conducted through qualitative interviews with individuals who experienced a romantic breakup, employing Bengtsson's qualitative content analysis method. The research process consisted of four stages: the planning, data collection, data analysing, and creating a report and presentation of the result. The data analysing stage was carried out in four steps: decontextualisation, recontextualisation, categorisation, and creating a report and presentation of the result. The study population included all men and women residing in the city of Qom with experience of a romantic breakup. In this method, purposeful sampling with maximum variation was applied. The sample size was determined based on the principle of saturation, resulting in a total of 15 participants (10 women and 5 men). Interview questions were developed based on a review of the theoretical framework, examination of prior research, and consultation with experts in the relevant field, with a preliminary version submitted to supervisory professors for feedback. To ensure the trustworthiness of the qualitative interview results, four criteria from Lincoln, & Guba, were utilized: credibility, confirmability, transferability, and dependability. To achieve dependability, 10 experts were asked to evaluate the relevance of the findings to the intended content by calculating the content validity index (CVI) using three forms.

Results

The demographic characteristics of the participants, with maximum variation, included ages ranging from 15 to 42 years, education levels from primary to doctoral, relationship durations from 1 week to 3 years and 3 months, marital status of single or separated, and scores on the love trauma questionnaire ranging from 20 to 27. The study findings revealed that core beliefs of romantic breakup were classified into two factors: cognitive myths of love and schemas. Cognitive myths of love in this study referred to a set of unrealistic and idealistic beliefs about the nature of love, the beloved, and romantic relationships, which led individuals to perceive love as an absolute, eternal, and flawless phenomenon, ignoring its real limitations. These factors included belief in the eternity of human love, exaggerated magnification of the beloved, disregard for the beloved's limitations, belief in the irreplaceability of the relationship with the beloved, catastrophizing life without the beloved, confining all of life to the relationship with the beloved, fantasized envisioning of a future with the beloved, and belief in the unrepeatable nature of first love. The second category, schemas, referred to deep and foundational beliefs individuals held about themselves and others, typically formed through childhood experiences and unconsciously influencing their behavior, thoughts, and emotions. These factors included worthlessness, unlovability, abandonment, victimhood, incompetence, guilt, and entitlement. Additionally, the alignment of each subcategory with the documentation, the appropriateness of each subcategory to its category, and the appropriateness of each category to the theme were evaluated by 10 experts using the content validity index (CVI), achieving a score of 0.8 or higher, surpassing the critical CVI value of 0.78. Thus, the alignment of all subcategories with the documentation, the appropriateness of all subcategories to their categories, and the appropriateness of each category to the theme were confirmed.

Conclusion

Cognitive myths of love are redefined not merely as irrational beliefs but as profound and core meaning-making constructs that can be systematically explained within the framework of "global dysfunctional meaning-making" according to Park's (2010) model. In contrast, schemas are more focused on self-interpretation, whereas cognitive myths of love emphasize meaning-making related to the relationship and shared future. Schemas may provide a predisposition to emotional vulnerability, but cognitive myths of love directly target the semantic structure of relationships, thereby generating significant semantic disruption. Given the qualitative nature of the present study, the data obtained from interviews allow for diverse interpretations by readers; thus, one limitation of this study is the potential role of the researcher's biases and personal interpretations in the final explanation of the themes presented by participants. Additionally, the background and interactions of the romantic partner, which influence half of the relationship's quality, may affect the individual's emotions and attitudes, an aspect not considered in this study. The selection of all participants from the city of Qom also limits the transferability of the results. Finally, it is suggested that, in addition to deriving a more general model for the etiology of romantic breakup, a process-oriented model of core beliefs in this domain be developed to clarify the position and significance of each factor relative to others within a defined process framework.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines: Ethical considerations in this study encompass maintaining the confidentiality of information, obtaining informed and voluntary consent from participants. This research was approved by the Ethics Committee of the University of Qom under the ethics identifier IR.QOM.REC.1404.013.

Funding: The study was conducted without the funding of any institution or organization.

Authors' contribution: The first author is the main researcher of this study. The second author is the supervisor and the third author as the advisor. This article is taken from a doctoral thesis of the first author.

Conflict of interest: According to the authors, this article has no funding or conflict of interest.

Acknowledgments: We hereby express our gratitude to all the dear ones who helped us in carrying out this study.

زودآیند ویرایش نشده

دوفصلنامه علمی «روان‌شناسی بالینی و شخصیت» (زودآیند ویرایش نشده)

مقاله پژوهشی

واکاوی باورهای هسته‌ای شکست عاطفی: یک مطالعه کیفی

نویسندگان

مجتبی حافظی [۱]، مسعود جان‌بزرگی [۲*]، مسعود آذربایجانی [۳]

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی، پژوهشکده علوم رفتاری، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، قم، ایران. 0000-0002-8980-1714 mhafezi@rihu.ac.ir

۲. استاد، گروه روان‌شناسی، پژوهشکده علوم رفتاری، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، قم، ایران. (نویسنده مسئول) psychjan@gmail.com 0000-0002-2984-3488

۳. استاد، گروه روان‌شناسی، پژوهشکده علوم رفتاری، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، قم، ایران. 0000-0002-4307-4240 mazarbayejani110@yahoo.com

چکیده

مقدمه: شکست عاطفی می‌تواند پیامدهای بالینی چشمگیری بر سلامت روان داشته باشد و شواهد پژوهشی نشان می‌دهد که باورهای هسته‌ای نقشی تعیین‌کننده در پدیدآمدن این پیامدهای بالینی ایفا می‌کنند. هدف این مطالعه واکاوی باورهای هسته‌ای شکست عاطفی در بستر فرهنگی ایران می‌باشد.

روش: پژوهش حاضر در قالب یک مطالعه کیفی و با به‌کارگیری روش تحلیل محتوای کیفی بنگستون طراحی شد. جامعه پژوهش شامل زنان و مردان ساکن قم با تجربه شکست عاطفی بود که با نمونه‌گیری هدفمند با حداکثر تنوع و براساس معیار اشباع، ۱۵ نفر (۱۰ زن و ۵ مرد) به‌صورت نیمه‌ساختاریافته مصاحبه شدند. تحلیل داده‌ها در چهار مرحله اصلی ازمتن‌گیری، به‌متن‌دهی، مقوله‌بندی و یکپارچه‌سازی انجام شد. برای ارزیابی دقیق و جامع قابلیت اعتماد نتایج، چهار ملاک اعتمادپذیری، تأییدپذیری، انتقال‌پذیری و اتکاپذیری بر مبنای معیارهای لینکن و گابا بررسی شدند. به‌منظور نیل به معیار اتکاپذیری، ۱۰ متخصص نتایج را با محاسبه شاخص روایی محتوا (CVI) ارزیابی کردند.

نتایج: نتایج نشان داد که باورهای هسته‌ای شکست عاطفی در دو عامل افسانه‌های شناختی عشق (باور به ابدی بودن عشق انسانی، بزرگ‌نمایی اغراق‌آمیز از معشوق، نادیده‌انگاری محدودیت‌های معشوق، باور به تکرارناپذیری رابطه با معشوق، فاجعه‌پنداری زندگی بدون معشوق، انحصار تمام زندگی به رابطه با معشوق، تصویرسازی خیالی از آینده با معشوق و باور به تکرار نشدنی بودن عشق اول) و روان‌بنه‌ها (بی‌ارزشی، دوست‌داشتنی نبودن، رهاشدگی، قربانی بودن، بی‌کفایتی، مقصر بودن و محق بودن) طبقه‌بندی می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری: براساس این نتایج، بستر مناسبی و قابل‌اتکا برای طراحی مداخلات درمانی و بسته‌های آموزشی بومی جهت کاهش نشانگان بالینی مرتبط فراهم شده است.

تاریخ دریافت: ۰۰۰۰/۰۰/۰۰

تاریخ پذیرش: ۰۰۰۰/۰۰/۰۰

کلیدواژه‌ها

شکست عشقی، ضربه عشق، باورهای هسته‌ای، سبب‌شناسی، تحلیل محتوای کیفی

زودآیند ویرایش نشده

پست الکترونیکی
نویسنده مسئول
psychjan@gmail.com

زودآینه ویرایش نشده

مقدمه

«شکست عاطفی»[1] به پایان یافتن یک رابطه صمیمی عاطفی به هر دلیلی جز مرگ اطلاق می‌شود؛ پس از جدایی، افراد به سبب عمق و شدت علاقه‌مندی به معشوق، دچار هیجان‌های منفی شدید روانی و گاهی نشانه‌های جسمانی مانند اضطراب و درد می‌گردند [۱]. این شکست در رابطه عاطفی در میان نوجوانان و جوانان پدیده شایعی است و برای نمونه، میرسو-پائون و اُلیور[2] [۲] گزارش کرده‌اند که ۲۳ درصد از جوانان طی شش ماه گذشته و ۹۱ درصد در مقطعی از زندگی خود تجربه فروپاشی رابطه عاطفی را داشته‌اند. همچنین در ایران، مطالعات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری نشان می‌دهد که ۲۲ درصد از دانشجویان در سال ۱۳۸۳ و ۲۱ درصد در سال ۱۳۸۴ شکست در روابط عاطفی را تجربه کرده‌اند [۳]. برای این شکست، در مطالعات مختلف علائم بالینی گسترده‌ای عنوان شد هست. در مطالعات گوناگونی شکست عاطفی با کاهش «بهزیستی جسمانی»[3] [۴، ۵] و افزایش «پریشانی روان‌شناختی»[4] [۶، ۷ و ۸] همراه است. این نشانگان بالینی پس از شکست عاطفی به موارد مختلفی ازجمله استرس پس از سانحه [۹]، غم و اندوه [۱۰]، افسردگی [۱۱، ۱۲]، پریشانی عاطفی [۱۳]، خشم و پرخاشگری [۱۲]، علائم اضطراب [۶] و مصرف مواد [۱۴، ۱۵] خود را نشان می‌دهد.

برای تبیین دقیق‌تر علائم بالینی شکست عاطفی، باید علل زمینه‌ساز آن و به‌ویژه عوامل شناختی مؤثر بر فرایند تجربه و پردازش آن‌ها شناخته شوند. پژوهش‌های متعددی در چارچوب «درمان شناختی-رفتاری»[5] و به‌طور خاص «روان‌بنه‌درمانی»[6]، به بررسی رابطه میان این ساختارهای شناختی عمیق و پریشانی ناشی از شکست عاطفی پرداخته‌اند. پایه‌های نظری این نقش را می‌توان در دیدگاه شناختی بک[7] [۱۶] جستجو کرد که بر تأثیر پیش‌فرض‌ها، طرحواره‌ها و باورهای عمیق بر رفتار، هیجانات و تفسیر فرد از موقعیت‌های اجتماعی تأکید دارد. مطالعات نشان می‌دهند عزت‌نفس به‌عنوان بازتابی از باور عمیق فرد درباره ارزشمندی خویش، پیش‌بینی‌کننده‌ای قوی برای واکنش به شکست عاطفی است. کراس[8] و همکاران [۱۷] نیز نشان دادند که عزت‌نفس پایین با افت معنادار در بهزیستی روان‌شناختی پس از شکست عاطفی و سطح پایین‌تر تاب‌آوری هیجانی مرتبط است. همچنین یو و کوی[9] [۱۸] نشان دادند که «وضوح خودپنداره»؛[10] عزت‌نفس و تاب‌آوری نقش میانجی مهمی در سازگاری مثبت پس از شکست عاطفی دارند. جلوه دیگر این باورهای عمیق منفی، خودانتقادی شدید و قضاوت منفی مداوم درباره خویشتن است. پژوهش‌ها حاکی از آن می‌باشند که این الگوی شناختی مخرب، تأثیری ویرانگر بر روابط عاطفی دارد. افرادی که قضاوت منفی مستمری درباره خود دارند، نه‌تنها دیدگاه مثبتی نسبت به خویش ندارند، بلکه این نگرش منفی را به شریک عاطفی خود نیز انتقال می‌دهند و برداشت او را از خود منفی می‌سازند [۱۹].

باورهای مربوط به عشق نیز در برخی مطالعات بر شکست عاطفی مرتبط دانسته شده است. در تحولات نظری مرتبط با شناخت‌های عاشقانه، «مقیاس باورهای عاشقانه»[11] به‌عنوان یک الگوی رایج برای سنجش چهار بعد اصلی عشق سرنوشت‌ساز، ایده‌آل‌سازی معشوق، باورهای عشق اول و باور به غلبه عشق بر موانع معرفی شده است [۲۰]. پژوهش نی[12] و همکاران [۲۱] نیز نشان داد که «باورهای سرنوشت-محور»[13] (مبتنی بر ایده‌های «نیمه‌ی گمشده» و «عشق ابدی») پیش‌بینی‌کننده‌های قدرتمند نارضایتی زناشویی

---

۱ romantic breakdown
2. Mirsu-Paun & Oliver.
۳ physical well-being
۴ psychological distress
۵ cognitive behavioral therapy (CBT)
۶ schema therapy
۷ Beck.
۸ Cross.
۹ Yue & Cui.
۱۰ self-concept clarity
۱۱ romantic beliefs scale
1 . Knee. 2
1 . destiny beliefs 3

هستند؛ چرا که افراد دارای این باورها در مواجهه با تعارضات رابطه به جای حل مسئله، به توجیه ناسازگاری‌ها به عنوان نشانه‌ای از نادرست بودن رابطه می‌پردازند. همچنین مطالعاتی چون تحقیق فرانیوک[1] و همکاران [۲۲] و متینگلی[2]و همکاران [۲۳] حاکی از آن است که «نظریه‌های ضمنیِ روابط»[3] (یعنی «باورهای سرنوشت‌محور» در برابر «باورهای رشدمحور»[4] چگونه تعیین می‌کنند افراد چطور با نواقص یا بحران‌های رابطه (مانند عدم تطابق با معیارهای ایده‌آل یا بروز تعارض) برخورد کرده و تا چه حد در برابر شکست عاطفی تاب‌آوری دارند؛ کسانی که عشق را امری ثابت و سرنوشت‌ساز می‌دانند، در مواجهه با کاستی‌ها سریع‌تر از رابطه ناامید می‌شوند و احتمال پایان ارتباط در آنها بالاتر است؛ درحالی‌که افراد با باور رشدمحور با تلاش مستمر برای بهبود رابطه، حتی در شرایط نامطلوب رضایت و پایداری بیشتری را تجربه می‌کنند.

با وجود گستردگی پژوهش‌های پیشین در نشان‌دادن ارتباط باورها با شکست عاطفی، بخش عمده‌ای از ادبیات موجود در بافت‌های فرهنگی غیر ایران انجام شده‌اند و طبق فحص محقق، چگونگی شکل‌گیری و تأثیر باورها در بافت فرهنگی-اجتماعی منحصربه‌فرد ایران به‌صورت نظام‌مند کاوش نشده است. از سوی دیگر، مطالعات بین‌فرهنگی نشان داده‌اند که فرهنگ بر چگونگی تجربه و ادراک عشق، واکنش به ناکامی عاطفی و راهبردهای مقابله‌ای افراد تأثیر قابل‌توجهی دارد [۲۴، ۲۵، ۱، ۲۷، ۲۸، ۲۹]. این یافته‌ها ضرورت بررسی عوامل شناختی شکست عاطفی را با توجه به ویژگی‌های فرهنگی ایران برجسته‌تر می‌سازد.

این مطالعه با تعریف شکست عاطفی به‌عنوان تجربهی پریشانی پس از اتمام رابطه، صرفاً بر «باورهای هسته‌ای»[5] متمرکز است که باعث شکل‌گیری این پریشانی می‌شوند و به عواملی که صرفاً منجر به جدایی می‌شود، نمی‌پردازد. «باورهای هسته‌ای» در این مطالعه، به مجموعه‌ای از الگوهای شناختی پایدار اشاره دارند که چارچوب فکری فرد را در ارزیابی خود و شکل‌دهی معنا به تجربه‌های عاطفی مشخص می‌کنند. بر این اساس، سؤال اصلی پژوهش حاضر عبارت است از: باورهای هسته‌ای مرتبط با شکست عاطفی در افراد دارای تجربه شکست عاطفی در بستر فرهنگی ایران کدام‌اند؟

روش

نوع پژوهش

تحلیل باورهای هسته‌ای شکست عاطفی از طریق مصاحبه‌های کیفی با افراد شکست خورده عاطفی و با به‌کارگیری روش تحلیل محتوای کیفی بنگستون[6] [۳۰] انجام شد. فرآیند روش پژوهش شامل چهار مرحله «برنامه‌ریزی»[7]، «جمع‌آوری داده‌ها»[8]، «تحلیل داده‌ها»[9] و «تهیه گزارش و ارائه نتایج»[10] می‌باشد.

مراحل انجام پژوهش

۱- مرحله برنامه‌ریزی: در این مرحله از مطالعه، از تحلیل محتوای کیفی «استقرائی»[11] استفاده شد؛ بدین معنا که پژوهش‌گر با ذهنی خالی از پیش‌فرض‌های نظری متون مصاحبه را مطالعه کرد تا مفاهیم معناداری که پاسخ‌گوی سؤال پژوهش باشند شناسایی شوند. «واحد تحلیل»[12] در این مطالعه مضمون است؛ بر اساس دیدگاه معروفی و یوسف‌زاده [۳۱]، مضمون معنای ویژه‌ای است که از یک جمله یا پاراگراف استخراج می‌شود. در بخش دیگر این مرحله، انتخاب

1. Franiuk.
2. Mattingly.
3. implicit theories of relationships
4. growth beliefs
5. core beliefs
6. Bengtsson.
7. the planning
8. data collection
9. data analysing
10. creating a report and presentation of the result
11. inductive
12. unit of analysis

«روش تحلیل»[1] شامل دو سطح تحلیل محتوای آشکار[2] و پنهان[3] صورت گرفته است.

۲-مرحله جمع‌آوری داده‌ها: در این پژوهش، گردآوری داده‌ها از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته انجام شد. سؤالات مصاحبه با اتکا بر مرور گستره نظری، بررسی پیشینه پژوهش و مشورت با کارشناسان حوزه موضوع مورد نظر تنظیم گردید و نسخه مقدماتی برای دریافت بازخورد به اساتید ناظر ارائه شد. مطابق با توصیه کرسول و پاث[4] [۳۲]، پیش از اجرای گسترده، این سؤالات به‌عنوان مصاحبه مقدماتی بر دو نفر اجرا شد و بر مبنای نتایج آن، اصلاحات لازم اعمال شد. در مرحله اجرای نهایی، مصاحبه‌ها با زمان‌بندی ۶۵ تا ۱۱۰ دقیقه (میانگین ۸۷ دقیقه) و در محل مورد نظر شرکت‌کنندگان انجام پذیرفت. همه مصاحبه‌ها به‌صورت کامل توسط پژوهش‌گر ضبط و سپس تایپ شد. در فرایند متن‌نویسی علاوه بر واژگان، لحن، تأکیدها و واکنش‌های هیجانی مانند گریه یا لبخند نیز ثبت گردید. پژوهش‌گر هر متن را چندین بار مرور و کدگذاری اولیه را انجام داد. این روند برای هر مصاحبه تکرار گردید تا هنگامی که هیچ کد جدیدی استخراج نشد و اشباع داده‌ها حاصل گردید.

۳- مرحله تحلیل داده‌ها: در این پژوهش بر چهار مرحله اصلی روش تحلیل محتوای بنگستون [۳۰] استوار است. مرحله اول: «ازمتن‌گیری»[5] پژوهش‌گر هر جمله از مصاحبه‌ها را مطالعه کرد و مفهوم کلیدی آن را استخراج و به‌صورت گزاره‌های مفهومی خلاصه کرد که ۵۶ خلاصه به‌دست آمد. برای افزایش تکرارپذیری، کدگذاری چندبار و از محل‌های مختلف متون انجام شد. مرحله دوم: «به‌متن‌دهی»[6] پس از تعیین واحدهای معنایی، پوشش همه جنبه‌های مرتبط با هدف مطالعه بررسی شد و اطلاعات غیرمرتبط کنار گذاشته شد. در این بخش متن اصلی مجدداً با قلم‌های رنگی در ورد[7] نشانه‌گذاری گردید و بخش‌های بدون ارتباط حذف و بخش‌های مرتبط وارد تحلیل شد. مرحله سوم: «مقوله‌بندی»[8] در این مرحله، ۱۵ زیرمقوله[9] ۲ مقوله[10] و ۱ درون‌مایه[11] شناسایی شد که نمایان‌گر باورهای هسته‌ای شکست عاطفی می‌باشند و بر اساس نظر کریپندورف[12] (۲۰۱۸)، دسته‌ها از نظر درونی همگن و میان‌گروهی ناهمگن بودند. مرحله چهارم: «یکپارچه‌سازی»[13] پس از طبقه‌بندی، پژوهش‌گر داده‌های گردآوری‌شده را از منظر بی‌طرفانه بررسی نمود و به عینیت نتایج توجه ویژه‌ای داشت. در تحلیل آشکار، از کلمات خود متن استفاده شد و در تحلیل پنهان، به کاوش معانی پنهان متن پرداخت. در پایان، به‌صورت جدول خلاصه‌ای از زیرمقولات، مقولات و درون‌مایه‌ها تهیه شد تا مروری سریع بر نتایج فراهم آید.

۴- مرحله تهیه گزارش و ارائه نتایج: این بخش از مطالعه با تدوین الگوی باورهای هسته‌ای شکست عاطفی، بر اساس مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با افراد دارای تجربه شکست عاطفی، خاتمه یافت.

جامعه آماری و نمونه پژوهش

جامعه آماری این پژوهش، شامل کلیه مردان و زنان ساکن شهر قم با تجربه شکست عاطفی بود. در این روش «نمونه‌گیری هدفمند با حداکثر تنوع»[14] به کار گرفته شد تا «افراد غنی از اطلاعات»[15] برای تحلیل عمیق انتخاب شوند [۳۴]. نمونه‌ها از بین مراجعه‌کنندگان سال ۱۴۰۳ به مرکز مشاوره آرامش قم به دلیل شکست عاطفی و نیز افراد

---

۱ analysis method
۲ manifest content
۳ latent content
۴ Creswell, & Poth.
۵ decontextualisation
۶ recontextualisation
۷ Microsoft Word
۸ categorisation
۹ sub-categories
۱۰ categorie
۱۱ theme
۱۲ Krippendorff, k.
۱۳ the compilation
۱۴ purposeful sampling with maximum variation
۱۵ information-rich cases

معرفی‌شده از طریق فراخوان همین مرکز، انتخاب گردیدند. تمامی ملاک‌های ورود و خروج در ابتدای فرایند و نیز در طول مصاحبه‌ها مدنظر قرار گرفت. حجم نمونه مبتنی بر اصل اشباع[۱] تعیین گردید و مصاحبه تا تعداد ۱۳ نفر (۹ زن و ۴ مرد) ادامه پیدا کرد. پس از مصاحبه سیزدهم، پژوهشگر به تکرار اطلاعات و کاهش چشمگیر داده‌های جدید پی برد. جهت اطمینان از اشباع داده‌ها، ۲ مصاحبه اضافی انجام شد که حاوی مطالب تکراری بودند و در این مرحله جمع‌آوری اطلاعات خاتمه یافت. در مجموع، ۱۵ نفر (۱۰ زن و ۵ مرد) حجم نمونه را تشکیل دادند. به‌منظور حصول حداکثر تنوع اطلاعاتی و دست‌یابی به اشباع، تنوع گسترده‌ای در گزینش مشارکت‌کنندگان مدنظر قرار گرفت. بدین‌منظور نمونه‌ها از بین زنان و مردان با وضعیت تأهل مجرد، مطلقه یا جدا شده و دارای تحصیلات از ابتدایی تا دکتری و در بازه سنی ۱۵ تا ۴۲ سال (میانگین سنی ۲۴/۶ سال) انتخاب شدند.

معیارهای ورود نمونه‌ها به پژوهش عبارت است از: ۱- داشتن رضایت آگاهانه و تمایل برای مشارکت در پژوهش. ۲- گذشت حداقل ۲ ماه و حداکثر ۳ سال از پایان رابطه عاطفی، ۳- کسب حداقل ۲۰ امتیاز از پرسش‌نامه ضربه عشق راس[۲] (۱۹۹۹)[۳۵]. ۴- عدم ابتلا به اختلالات سایکوتیک و عدم وابستگی به مصرف الکل یا مواد مخدر. معیارهای خروج از پژوهش عبارت است از: ناقص بودن پاسخ‌دهی در طول مصاحبه یا عدم تداوم رضایت در پاسخ‌دهی.

قابلیت اطمینان

به‌منظور دست‌یابی به «قابلیت اطمینان»[۳] نتایج مصاحبه‌های کیفی، از چهار معیار لینکن و گابا[۴] [۳۶] بهره گرفته شد. جهت اطمینان از معیار «اعتمادپذیری»[۵] روش «وارسی با مشارکت‌کنندگان»[۶] و «درگیری طولانی‌مدت»[۷] در داده‌ها به‌کار رفت. در این شیوه، متن کامل مصاحبه‌ها (چه پیش از کدگذاری و چه پس از آن) برای بخشی از شرکت‌کنندگان ارسال شد تا صحت برداشت‌ها را بررسی و در صورت نیاز اصلاح نمایند. رسیدن به معیار «تأییدپذیری»[۸] با تلاش پژوهش‌گر برای کنار گذاشتن پیش‌فرض‌ها و سوگیری‌های شخصی در گردآوری و تحلیل اطلاعات محقق شد. به‌منظور دست‌یابی به «انتقال‌پذیری»[۹] تلاش شد مصاحبه‌شوندگان از سنین، سطوح تحصیلی، موقعیت‌های شغلی و شرایط اجتماعی متنوعی انتخاب شوند. همچنین، طبق دیدگاه تدلی و تشکری[۱۰] [۳۷] جهت تسهیل معیار انتقال‌پذیری، با ضبط صوتی مصاحبه‌ها توصیف دقیقی از فرآیند و محتوای مصاحبه‌ها صورت پذیرفت. برای حصول «اتکاپذیری»[۱۱] از ۱۰ کارشناس دارای مدرک دکتری تخصصی روان‌شناسی درخواست شد تا با استفاده از سه فرم یافته‌های استخراج‌شده از مصاحبه‌ها را از طریق محاسبه «شاخص روایی محتوایی»[۱۲] (CVI) ارزیابی کنند. در فرم‌های اول و دوم، میزان انطباق مستندات با زیرمقولات و تناسب زیرمقولات با مقولات مورد ارزیابی قرار گرفت و در فرم سوم، میزان تناسب مقولات با درون‌مایه پرسش شد.

در نمودار ۱، روند مراحل پژوهش با استفاده از تحلیل محتوای کیفی بنگستون [۳۰] نمایش داده می‌شود.

۱. saturation
۲. Rosse
۳. trustworthiness
۴. Lincoln & Guba.
۵. credibility
۶. member check
۷. prolonged engagement
۸. confirmability
۹. transferability
۱۰. Teddlie & Tashakkori.
۱۱. dependability
۱۲. content validity index (CVI)



نمودار ۱. روند مراحل پژوهش

یافته‌ها

یافته‌های حاصل از پژوهش از مصاحبه با ۱۵ نفر به‌دست آمد که اطلاعات جمیعت‌شناختی آن‌ها در جدول شماره ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان مصاحبه‌های کیفی

ردیف	جنس	سن	سطح تحصیلات	شغل	مدت زمان رابطه	گذشت از رابطه	وضعیت تأهل	نمره پرسشنامه ضربه عشق
۱	زن	۱۷	دانش‌آموز	محصل	۱ هفته	۲ سال و ۸ ماه	مجرد	۲۷
۲	زن	۲۹	کارشناسی	مدرس زبان انگلیسی	۲ سال	۳ ماه	مجرد	۲۵
۳	زن	۳۲	کارشناسی	آرایش‌گر	۱ سال و ۵ ماه	۸ ماه	متأهل	۲۶
۴	زن	۲۱	دیپلم	منشی مطب	۱ سال	۱ سال و ۵ ماه	مجرد	۲۰
۵	زن	۳۰	کارشناسی ارشد	تصویرگر کتاب کودکان	۱ سال و ۶ ماه	۷ ماه	مجرد	۲۵
۶	زن	۲۳	کارشناسی	خانه‌دار	۲ سال و ۴ ماه	۳ ماه	مجرد	۲۱
۷	زن	۲۵	کارشناسی	جویای کار	۱ سال و ۲ ماه	۹ ماه	جدا شده	۲۷
۸	زن	۲۲	کارشناسی	معلم	۶ ماه	۲ ماه	مجرد	۲۱
۹	زن	۲۸	ابتدایی	بدون کار	۱ سال و ۲ ماه	۵ ماه	مجرد	۲۳
۱۰	زن	۱۸	دیپلم	دانش‌جو	۲ سال و ۳ ماه	۲ ماه	مجرد	۲۲
۱۱	مرد	۲۳	دیپلم	فروشنده	۶ ماه	۵ ماه	مجرد	۲۰
۱۲	مرد	۴۲	سیکل	راننده تاکسی	۳ سال و ۳ ماه	۶ ماه	متأهل	۲۵
۱۳	مرد	۱۵	دانش‌آموز	محصل	۷ ماه	۴ ماه	مجرد	۲۴

۱۴	مرد	۲۸	دکتری	پژوهش‌گر	۳ ماه	۳ ماه	مجرد	۲۱
۱۵	مرد	۱۶	دانش‌آموز	محصل	۱۱ ماه	۴ ماه	مجرد	۲۳

یافته‌های حاصل از تمامی زیرمقوله‌ها، مقوله‌ها و درون‌مایه مربوط به مصاحبه‌ها در قالب جدول ۴ آورده شده است.

جدول ۲. زیرمقوله، مقوله و درون‌مایه حاصل از مصاحبه‌های کیفی

زیرمقوله	مقوله	درون‌مایه
باور به ابدی بودن عشق انسانی	**افسانه‌های شناختی عشق**	**باورهای هسته‌ای**
بزرگ‌نمایی اغراق‌آمیز از معشوق		
نادیده‌انگاری محدودیت‌های معشوق		
باور به تکرارناپذیری رابطه با معشوق		
فاجعه‌پنداری زندگی بدون معشوق		
انحصار تمام زندگی به رابطه با معشوق		
تصویرسازی خیالی از آینده با معشوق		
باور به تکرار نشدنی بودن عشق اول		
بی‌ارزشی	**روان‌بنه‌ها**	
دوست‌داشتنی نبودن		
رهاشدگی		
قربانی بودن		
بی‌کفایتی		
مقصر بودن		
محق بودن		

در ادامه توضیحات مربوط به مقولات و ریزمقولات همراه با شاهدمثال‌هایی از مصاحبه‌ها، آورده می‌شود.

جدول ۱. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان مصاحبه‌های کیفی

ردیف	جنس	سن	سطح تحصیلات	شغل	مدت زمان رابطه	گذشت از رابطه	وضعیت تأهل	نمره پرسشنامه ضربه عشق
۱	زن	۱۷	دانش‌آموز	محصل	۱ هفته	۲ سال و ۸ ماه	مجرد	۲۷
۲	زن	۲۹	کارشناسی	مدرس زبان انگلیسی	۲ سال	۳ ماه	مجرد	۲۵
۳	زن	۳۲	کارشناسی	آرایش‌گر	۱ سال و ۵ ماه	۸ ماه	متأهل	۲۶
۴	زن	۲۱	دیپلم	منشی مطب	۱ سال	۱ سال و ۵ ماه	مجرد	۲۰
۵	زن	۳۰	کارشناسی ارشد	تصویرگر کتاب کودکان	۱ سال و ۶ ماه	۷ ماه	مجرد	۲۵
۶	زن	۲۳	کارشناسی	خانه‌دار	۲ سال و ۴ ماه	۳ ماه	مجرد	۲۱

۷	زن	۲۵	کارشناسی	جویای کار	۱ سال و ۲ ماه	۹ ماه	جدا شده	۲۷
۸	زن	۲۲	کارشناسی	معلم	۶ ماه	۲ ماه	مجرد	۲۱
۹	زن	۲۸	ابتدایی	بدون کار	۱ سال و ۲ ماه	۵ ماه	مجرد	۲۳
۱۰	زن	۱۸	دیپلم	دانش‌جو	۲ سال و ۳ ماه	۲ ماه	مجرد	۲۲
۱۱	مرد	۲۳	دیپلم	فروشنده	۶ ماه	۵ ماه	مجرد	۲۰
۱۲	مرد	۴۲	سیکل	راننده تاکسی	۳ سال و ۳ ماه	۶ ماه	متأهل	۲۵
۱۳	مرد	۱۵	دانش‌آموز	محصل	۷ ماه	۴ ماه	مجرد	۲۴
۱۴	مرد	۲۸	دکتری	پژوهش‌گر	۳ ماه	۳ ماه	مجرد	۲۱
۱۵	مرد	۱۶	دانش‌آموز	محصل	۱۱ ماه	۴ ماه	مجرد	۲۳

یافته‌های حاصل از تمامی زیرمقوله‌ها، مقوله‌ها و درون‌مایه مربوط به مصاحبه‌ها در قالب جدول ۴ آورده شده است.

جدول ۴. زیرمقوله، مقوله و درون‌مایه حاصل از مصاحبه‌های کیفی

زیرمقوله	مقوله	درون‌مایه
باور به ابدی بودن عشق انسانی	**افسانه‌های شناختی عشق**	**باورهای هسته‌ای**
بزرگ‌نمایی اغراق‌آمیز از معشوق		
نادیده‌انگاری محدودیت‌های معشوق		
باور به تکرارناپذیری رابطه با معشوق		
فاجعه‌پنداری زندگی بدون معشوق		
انحصار تمام زندگی به رابطه با معشوق		
تصویرسازی خیالی از آینده با معشوق		
باور به تکرار نشدنی بودن عشق اول		
بی‌ارزشی	**روان‌بنه‌ها**	
دوست‌داشتنی نبودن		
رهاشدگی		
قربانی بودن		
بی‌کفایتی		
مقصر بودن		
محق بودن		

در ادامه توضیحات مربوط به مقولات و ریزمقولات همراه با شاهدمثال‌هایی از مصاحبه‌ها، آورده می‌شود.

الف- افسانه‌های شناختی عشق

افسانه‌های شناختی عشق در این مطالعه، به مجموعه‌ای از باورهای غیرواقع‌بینانه و آرمان‌گرایانه درباره ماهیت عشق، معشوق و روابط عاطفی اشاره دارند. این باورها باعث می‌شوند فرد، عشق را به‌عنوان یک پدیده مطلق، جاودانه و بی‌نقص در نظر بگیرد و محدودیت‌های واقعی آن را نادیده بگیرد. این افسانه‌ها دارای ریزمقولات زیر می‌باشد:

۱- باور به ابدی بودن عشق انسانی: باوری که عشق واقعی را همیشگی و تغییرناپذیر می‌داند و معتقد است که اگر دو نفر واقعاً عاشق هم باشند، هیچ مشکلی نمی‌تواند رابطه آن‌ها را تهدید کند. به‌عنوان نمونه: «به‌نظر من وقتی واقعاً عاشق کسی می‌شی، این عشق تا آخر عمر باید بمونه و هیچ‌وقت نباید کم بشه. این عشق واقعیه، نه هوس که خیلی‌ها الان دارن. عشق بنظر من یه چیز جادویی و مست‌کننده ست که همه مشکلات رو حل می‌کنه. اصلاً عشق نباشه رابطه چه فایده‌ای داره؟ دو نفر عاشق میشه باشن و خیانت بهم کنن؟ امکان نداره»(آقا، ۲۸ ساله).

۲- بزرگ‌نمایی خصوصیات مثبت معشوق: افراد در این مؤلفه دارای نگاهی غیرواقع‌بینانه به معشوق بوده و ایده‌آل‌سازی افراطی در بزرگ‌نمایی خصوصیات مثبت معشوق داشتند و در این ویژگی‌ها معمولاً معشوق را بالاتر از خودشان می‌دانستند. به‌عنوان نمونه: «من اصلاً فکر می‌کردم خوابم. مجتبی واقعی نیست. موجود خیالیه. اولین بار که خانواده‌ام دیدنش مطمئن شدم واقعیه. اصلاً فکر نمی‌کردم مثل اون هیچ وقت وجود داشته باشه. بنظرم اون بهترین و خوش قلب‌ترین آدم روی کره زمین بود. احساس می‌کردم جذاب‌ترین آدمیه که میشه تصور کرد»(خانم، ۳۰ ساله). «وای شما نمیدونید همه دخترهای مدرسه ما براش غش می‌کردن. همه مدام داشتن از اون صحبت می‌کردن. نمیدونم اون لعنتی چی داشت که برای همه دخترها این‌قدر جذاب بود. از همه پسرهای شهر ما سرتر بود»(خانم، ۱۷ ساله).

۳- نادیده‌انگاری محدودیت‌های معشوق: افراد در زمان رابطه عاشقانه، خصوصیات منفی معشوق را نادیده گرفته و به تعبیری نسبت به این خصوصیات کر و کور می‌شدند. به‌عنوان نمونه: «یه بار به یه کسی چاقو زده بود. بخاطر این قضیه پرونده قضایی هم داشت. اون موقع اصلاً برام مهم نبود. الانم شاید مهم نباشه. این‌قدر که همه چی تموم بود برام. ولی بعضی‌ها همینها رو بهم میگن دائم که ببین پس آدم بدردبخوری نبود. ولی این‌ها چه اهمیتی داره؟»(خانم، ۲۳ ساله). «با صدتا دختر دیگه هم می‌دونم همین الانم دوسته. اون موقع هم بود. هر ماه یه بار هم من می‌دونم کلانتری اینو می‌گیرن. کلی سابقه بازداشت هم داشت. ولی برام مهم نیست این‌ها واقعاً. می‌دونم احمقم ولی دست خودم نیست»(خانم، ۱۷ ساله).

۴- باور به تکرارناپذیری رابطه با معشوق: باوری که رابطه فعلی را منحصربه‌فرد و غیرقابل جایگزین می‌داند و معتقد است که چنین رابطه‌ای هرگز تکرار نخواهد شد. به‌عنوان نمونه: «دیگه آدمی که این‌قدر منو دوست داشته باشه و من دوسش داشته باشم پیدا نمی‌کنم. یه حس ناامیدی دارم که الان من کیو پیدا کنم مثل اون باشه، کسی که این‌قدر خوب بود، این‌قدر باهم تفاهم داشتیم، این‌قدر دوسش داشتم، پیدا نمیشه و تا آخر عمرم باید تنها بمونم»(خانم، ۳۰ ساله).

۵- فاجعه‌پنداری زندگی بدون معشوق: به معنای اینکه ذهن آن‌ها به‌گونه‌ای کار می‌کرد که پایان رابطه را نه صرفاً به‌عنوان یک رویداد ناراحت‌کننده، بلکه به‌عنوان یک بحران ویران‌کننده می‌دیدند. به‌عنوان نمونه: «همه‌اش به این فکر می‌کردم اگر بره چه بلایی سرم میاد. تا آخر عمر تنهام. کی دیگه با من ازدواج می‌کنه؟ دیگه هیچ اتفاق خوشی برام نمی‌افته»(خانم، ۳۰ ساله). «مگه من می‌تونم اصلاً فراموشش کنم تا آخر عمر؟ تک تک این خیابون‌ها، پارک‌ها و جاهای

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مختلف این شهر که باهم رفتیم. همه‌اش یاد و خاطره اونه. مگه با کس دیگه می‌تونم این جاها برم؟ بارها به این فکر می‌کنم خودم رو راحت کنم، راحت بشم»(خانم، ۳۲ ساله).

۶- انحصار تمام زندگی به رابطه با معشوق: به این معناست که فرد تمام زندگی، اهداف و روابط خود را حول محور معشوق متمرکز می‌کند. به‌عنوان نمونه: «من بخاطرش با همه قطع ارتباط کردم. دیگه هیچ‌کس از دوستام رو اصلاً نمی‌دیدم. همه چی شده بود رضا. دوست داشتم اونم با هیچ‌کس ارتباط نداشته باشه غیرمن. ولی اون اجتماعی بود خیلی و دوست داشت با آدم‌ها رابطه داشته باشه. برای اینکه از دستش ندم محدودش نمی‌کردم ولی قلبا دوست داشتم مثل من باشه»(خانم، ۲۳ ساله). «من همه چیزمو گذاشتم پای این رابطه. دوست‌هام رو کنار گذاشتم، کارهایی که دوست داشتم رو دیگه انجام ندادم. فقط اون بود که برام مهم بود. وقتی با هم بودیم، هیچ‌کس دیگه رو نمی‌دیدم....الان چی مونده برام؟ الان حوصله کسی برام نمونده. انگار توی یه حباب بودم که حالا ترکیده. یه جورایی تمام زندگیم هم باهاش رفت»(خانم، ۲۹ ساله).

۷- تصویرسازی خیالی از آینده با معشوق: به معنای ساختن تصاویری خیالی و آرمانی از آینده‌ای ایده‌آل همراه با معشوق، بدون در نظر گرفتن واقعیت‌ها و احتمالات است. به‌عنوان نمونه: «هر شب کلی خیال‌پردازی می‌کردم از عروسی‌مون، خونه‌ای که زندگی می‌کنیم، وسایلی که می‌خریم، حتی از بچه دار شدن‌مون. ببخشید حتی از رابطه جنسی‌مون. کلی رفته بودم لباس‌های خاص خریده بودم، و حسرت روزی رو داشتم که قراره باهم ازدواج کنیم. چقدر رؤیایی می‌شد زندگی ما»(خانم، ۳۰ ساله). «آره، می‌دونم که تموم شده ولی یه وقتایی تو خیال خودم می‌بینمش، مثلاً تو آینده، وقتی که خونه‌مون رو می‌سازیم. یه خونه کوچیک کنار دریا. صبحا با هم بیدار می‌شیم، قهوه می‌خوریم، بعد می‌ریم کنار ساحل قدم می‌زنیم...»(آقا، ۲۳ ساله).

۸- باور به تکرارنشدنی بودن عشق اول: باوری که عشق اول را منحصربه‌فرد و غیرقابل تکرار می‌داند و معتقد است که هیچ رابطه‌ای در آینده نمی‌تواند به‌اندازه آن خاص و معنادار باشد. به‌عنوان نمونه: «خب بعد مهدیه من با حداقل پنج شش تا دختر بودم. همین الانم اراده کنم می‌تونم باشم با بیشتر از این‌ها. ولی هیچ‌کدوم اون شیرینی رابطه با مهدیه رو نداشت برام. من اعتقاد دارم هیچی عشق اول نمیشه. از لحاظ ظاهری و روحیه هم همونی بودن که من می‌خواستم. چیزی این‌ها کم نداشتن. ولی بازم حال نمی‌کردم باهاشون. بی‌حوصله بودم. برا همینم ولشون کردم»(آقا، ۲۳ ساله).

ب- روان‌بنه‌ها

روان‌بنه‌ها در این مطالعه، باورهای عمیق و زیربنایی می‌باشند که افراد نسبت به خود و دیگران دارند و این باورها معمولاً در نتیجه تجربیات دوران کودکی شکل می‌گیرند و به‌طور ناخودآگاه رفتار، افکار و احساسات فرد را تحت تأثیر قرار می‌دهند. روان‌بنه‌ها در این پژوهش، به‌عنوان چارچوبی ذهنی عمل می‌کنند که فرد بر اساس آن تجربیات خود را تفسیر می‌کند و اغلب به‌صورت مطلق و کلی‌نگر هستند. روان‌بنه‌ها می‌توانند به‌عنوان عوامل زمینه‌ای عمل کرده و باعث شوند که فرد تفسیرهای نادرست، تحریف‌شده و هیجانی شدیدی از روابط عاطفی و شکست‌های عاطفی داشته باشد.

۱- بی‌ارزشی: باوری عمیق و پایدار مبنی بر اینکه فرد فاقد ارزش ذاتی است و این باور معمولا به کل هویت فرد تعمیم پیدا می‌کند. به‌عنوان نمونه: «اون روز که به من گفت اصلاً بحث خانواده‌ام رو بذار کنار، من فکر می‌کنم خودم به درد تو نمی‌خورم و نمی‌تونم تو رو خوشبخت کنم، انگار تموم دنیا رو سر من خراب شد. این همه احساس رو خرج آدمی کردی که ارزشی برات قائل نیست و داره به همین راحتی می‌پیچونتت. فکر می‌کردم این‌قدر من براش مهمام که به هرشکلی می‌مونه ولی بی‌اهمیت بودم براش. من همیشه فکر می‌کنم توی روابط این‌قدر بی‌اهمیتم راستش»(خانم، ۳۰ ساله). «می‌خواستم حضوری باهاش تموم کنم. بهش گفتم بیا همو ببینیم. همه‌اش بهونه می‌آورد و نمی‌اومد. یه ماه منو الاف خودش کرد و آخرش هم نیومد. مجبورم کرد همون

رودانه ویراستی نشده

مجازی باهاش تموم کنم. یه چند تا ویس و یه متن بلند داخل تلگرام براش فرستادم. یه کلمه جواب داد دیگه چی بگم والا. همین. این‌قدر ارزش نداشت رابطه براش که حداقل خوب تمومش کنه. این‌قدر من بی‌ارزش بودم یعنی براش؟ این‌قدر باید بی‌اهمیت باشم همیشه؟ همین خیلی حالم رو بد می‌کنه»(خانم، ۲۹ ساله).

۲- دوست‌داشتنی نبودن: فرد باور دارد که از سوی دیگران دوست‌داشتنی نیست و شایستگی دریافت عشق و محبت را ندارد. به‌عنوان نمونه: «خب خودمو دوست نداشتم، اونو بیشتر از خودم دوست داشتم. انگار به اون باج می‌دادم که به من نشون بده دوست‌داشتنی‌ام. خیلی اذیت کننده‌ست»(خانم، ۲۲ ساله). «اگر اون دوسم داشت، بخاطر کس دیگه منو ول نمی‌کرد. حتی بهش زنگ زدم که خیلی عوضی هستی. چرا همش می‌گفتی دوستت دارم؟ چرا با احساسات من بازی کردی؟ گفت دوستت داشتم ولی تو منو خسته کردی. من خیلی گریه کردم. با من خیلی بد کرد. اگر واقعاً دوسم داشت به همین راحتی منو از دست نمی‌داد. همیشه فکر می‌کنم اونقدر که باید دوست‌داشتنی نیستم و نبودم که باهام اینطوری رفتار کرد»(خانم، ۲۹ ساله).

۳- رهاشدگی: باوری پایدار مبنی بر اینکه فرد توسط افرادی که به آن‌ها وابسته است، رها خواهد شد و هیچ رابطه‌ای پایدار نخواهد بود. به‌عنوان نمونه: «من به طرد شدن و بی‌توجهی خیلی حساسم. اینکه طرف مقابل یک دفعه ول کنه بره. وحشت ازش دارم. همین حساسیتم باعث می‌شد زیاد گیر می‌دادم بهش. زیاد محدودش می‌کردم. همیشه اینطوری‌ام. مخفیانه گاهی گوشیش رو چک می‌کردم. خودم خسته شده بودم. همه‌اش استرس داشتم»(خانم، ۲۸ ساله). «می‌دونست چقدر دوسش دارم و ترکم کرد. این خیلی ناراحتم می‌کنه. از همون اول می‌دونستم یه روزی ترکم می‌کنه. از دستش میدم. چون همیشه همینطوریه. نباید دل ببندم. ولی دل بستم. بهش می‌گفتم منو فریب دادی. اولش کلی احساس علاقه نشون دادی. بعد که بهت وابسته شدم، ولم کردی. از بچگی همینطوری بودم. حتی من کتابخونه نمی‌رفتم چون یه وقت بلایی سر مادرم نیاد»(خانم، ۲۵ ساله).

۴- قربانی بودن: این باور که فرد همواره مورد ظلم و سوءاستفاده دیگران قرار می‌گیرد، قربانی شرایط است و کنترل کمی بر زندگی خود دارد. به‌عنوان نمونه: «مگه می‌شه دو سال یه آدم فیلم بازی کنه؟ احساس می‌کنم من رو به بازی گرفته بود. اوایل خیلی خوب بود. نقش بازی می‌کرد انگار. خودش نبود. این اواخر دیگه همه‌چی عوض شد. اصلاً مثل قبل نبود. وقت برام نمی‌ذاشت. حمایت نمی‌کرد. سرد شده بود. از من واقعاً سوءاستفاده شد. همیشه همینطوره. یه چیزی به من می‌گفت آخرش ظلم می‌شه بهت. داشتم باور می‌کردم این‌دفعه داره متفاوت می‌شه ولی نه. مثل قبل بازم شد»(خانم، ۲۳ ساله). «اینکه چرا اجازه دادم گولم بزنه، نمی‌تونم هضمش کنم. وقتی این‌ها یادم میاد خیلی عصبی می‌شم و دلم میخواد ازش یه روزی انتقام بگیرم. بهش گفتم تو نفهمیدی چه بلایی سر من آوردی. من زندگی خودم رو داشتم. به کسی کار نداشتم. اومدی منو عاشق خودت کردی. منو قربانی هوس خودت کردی. من اختیاری نداشتم. ما چقدر روی زندگی اختیار داریم. هیچی دست ما نیست. این پسرها همیشه همین کار رو می‌کنن» (خانم، ۳۰ ساله).

۵- بی‌کفایتی: به اعتقاد عمیقی اشاره دارد که فرد خود را ناتوان، ناکارآمد یا نامناسب در انجام وظایف یا مدیریت چالش‌ها می‌داند. به‌عنوان نمونه: «من همیشه این حسو داشتم که هر کاری بخوام بکنم، نصفه‌کاره درمیاد. نمی‌دونم چرا، ولی هیچ‌وقت حس نکردم می‌تونم یه چیزی رو درست انجام بدم. حتی وقتی بقیه می‌گفتن کارت خوبه، باز ته دلم می‌گفتم شاید فقط دارن دلخوشی می‌دن. همین‌جوری کل زندگی‌مو گذروندم؛ انگار هیچ‌وقت اون آدمی نیستم که بتونه کاراشو درست پیش ببره... البته ریشه‌اش رو خودمم میدونم. مامان وسواسی و بابایی که همیشه بهم می‌گفت باید بهترین باشی خب بود واقعاً»(خانم، ۱۸ ساله).

روانپزشکی ایران

۶- **مقصر بودن:** فرد باور دارد که در همه اتفاقات منفی زندگی، به‌نوعی مسئول یا مقصر است و در رابطه به این نتیجه می‌رسید که خودش مسئول شکست رابطه بوده و به دلیل اشتباهات یا کاستی‌های خود، این اتفاق رخ داده است. به‌عنوان نمونه: «خب آره از زمانی که یادم میاد، همینجوری بودم؛ یعنی هرچی اتفاق می‌افتاد، فکر می‌کردم تقصیر منه. حتی وقتی بچه‌ها تو مدرسه دعوا می‌کردن و من هیچ کاری نکرده بودم، باز فکر می‌کردم شاید اگه فلان حرفو نمی‌زدم، این اتفاق نمی‌افتاد..... مامانم هم همینطوری بود. مثلاً وقتی یه لیوان می‌شکست، می‌گفت آگه حواست جمع بود، این نمی‌شکست..... تو زندگی همیشه دنبال این بودم که چی کار کردم که باعث شد اینطوری بشه...الانم اگر این‌قدر رو مخ نبودم، ولم نمی‌کرد بره. حتماً تقصیر خودم بوده، میدونم»(خانم، ۲۹ ساله).

۷- **محق بودن:** فرد به‌طور ناخودآگاه معتقد است که شایسته دریافت توجه، محبت، مزایا یا رفتار خاصی از سوی دیگران است، بدون توجه به شرایط یا تلاش‌هایی که انجام داده است. این باور معمولاً با احساس برتری، انتظارات غیرمنطقی و ناتوانی در پذیرش نارضایتی یا ناکامی همراه است. به‌عنوان نمونه: «تو خونواده ما همه کار می‌کردن که من خوشحال باشم. نه که خودم بخوام، ولی اون‌ها می‌کردن. ببین، من همیشه تو جمع، وقتی حرفی می‌زنم، انتظار دارم بقیه گوش بدن. اصلاً حس می‌کنم آگه گوش ندن، دارن بهم بی‌احترامی می‌کنن..... من آدمیم که از بچگی یه جورایی انگار بهم گفتن تو خاصی، تو با بقیه فرق داری. همیشه انتظار داشتم همه یه قدم عقب‌تر وایسن وقتی من چیزی می‌خوام. همون بچگی همه توی خونه ازم مراقبت می‌کردن. چیزی می‌خواستم، می‌خریدم، چیزی می‌گفتم، گوش می‌کردن. من مثلاً ممکنه نصف شب به برادرم بگم هوس اینو کردم. می‌ره سریع می‌خره، همه‌شون همینطوری بودن. مثلاً حسرتی بگم داشتم از بچگی. نه نبوده.... اون وظیفه داشت که ناز منو بخره. ناسلامتی دختری گفتن، پسری گفتن.... فقط توی رابطه کسی اگر پیام نده، من محاله پیام بدم. غرور من هیچ‌وقت اجازه همچین کاری رو نمی‌ده»(خانم، ۲۱ ساله).

در جدول ۳ و ۴، نتایج میزان ارتباط مستندات با زیرمقولات، میزان تناسب زیرمقولات با مقولات و میزان تناسب مقولات با درون‌مایه پژوهش توسط ۱۰ متخصص ارائه شده است.

جدول ۳. روایی‌سنجی حرکت از مستند به زیرمقوله و از زیرمقوله به مقوله در مصاحبه‌های کیفی

مقولات	زیرمقولات	میزان مطابقت هر زیرمقوله با مستندات			میزان تناسب هر زیرمقوله با مقولات		
		تعداد کارشناسان موافق	تعداد کارشناسان مخالف	CVI	تعداد کارشناسان موافق	تعداد کارشناسان مخالف	CVI
افسانه‌های شناختی	باور به ابدی بودن عشق انسانی	۱۰	۰	۱	۱۰	۰	۱
	بزرگ‌نمایی اغراق‌آمیز از معشوق	۱۰	۰	۱	۱۰	۰	۱
	نادیده‌انگاری محدودیت‌های معشوق	۹	۰	۰/۹	۱۰	۰	۱
	باور به تکرارناپذیری رابطه با معشوق	۱۰	۰	۱	۹	۱	۰/۹
	فاجعه‌پنداری زندگی بدون معشوق	۱۰	۰	۱	۱۰	۰	۱
	انحصار تمام زندگی به	۸	۲	۰/۸	۹	۱	۰/۹

	رابطه با معشوق					
	تصویرسازی خیالی از آینده با معشوق	۱۰	۰	۱	۱۰	۰	۱
	باور به تکرارنشدنی بودن عشق اول	۹	۱	۰/۹	۱۰	۰	۱
روان‌بنه‌ها	بی‌ارزشی	۱۰	۰	۱	۹	۱	۰/۹
	دوست‌داشتنی نبودن	۱۰	۰	۱	۱۰	۰	۱
	رهاشدگی	۱۰	۰	۱	۹	۱	۰/۹
	قربانی بودن	۹	۱	۰/۹	۱۰	۰	۱
	بی‌کفایتی	۱۰	۰	۱	۱۰	۰	۱
	مقصر بودن	۱۰	۰	۱	۹	۱	۰/۹
	محق بودن	۸	۲	۰/۸	۹	۱	۰/۹

جدول ۴. روایی‌سنجی حرکت از مقولات به درون‌مایه در مصاحبه‌های کیفی

درون‌مایه	مقولات	میزان تناسب هر درون‌مایه با مقولات		
		تعداد کارشناسان موافق	تعداد کارشناسان مخالف	CVI
باورهای هسته‌ای	افسانه‌های شناختی عشق	۸	۲	۰/۸
	روان‌بنه‌ها	۱۰	۰	۱

همان‌طور که از جدول ۳ و ۴ مشخص است میزان مطابقت هر زیرمقوله با مستندات، میزان تناسب هر زیرمقوله با مقوله و میزان تناسب هر مقوله با درون‌مایه در شاخص CVI، ۰/۸ و بالاتر ارزیابی شده است و از مقدار CVI بحرانی یعنی ۰/۷۸ بالاتر است؛ بنابراین مطابقت همه زیرمقوله‌ها با مستندات، تناسب تمام زیرمقولات با مقولات و میزان تناسب هر مقوله با درون‌مایه، تأیید شد. در مجموع، میزان مطابقت تمامی یافته‌ها در سه مرحله حرکت از مستندات به زیرمقولات، از زیرمقولات به مقولات، از مقولات به درون‌مایه توسط کارشناسان سنجیده شد و در همه‌ی آن‌ها نمره مناسب در شاخص روایی محتوا را کسب کرد.

نمودار نهایی باورهای هسته‌ای شکست عاطفی در نمودار ۲ آمده است.



نمودار ۲. باورهای هسته‌ای شکست عاطفی

نتیجه‌گیری

باورهای هسته‌ای در این مطالعه، به مجموعه‌ای از الگوهای شناختی پایدار اشاره دارند که چارچوب فکری فرد را در ارزیابی خود و شکل‌دهی معنا به تجربه‌های عاطفی مشخص می‌کنند.

براساس نظریه‌های استرس و مقابله، نظام باورهای هر فرد نقش تعیین‌کننده‌ای در نحوه سازگاری او با موقعیت‌های ناسازگار ایفا می‌کند [۳۸]. از نگاه فروم[۳] [۳۹] شناخت بنیادی‌ترین مؤلفه‌ی عشق است و عشقی که فاقد معرفت باشد، ناقص می‌باشد. از نگاه مولانا، عشق محصول شناخت می‌باشد و حتی چگونگی و سطح عشق و شناخت با یکدیگر مرتبط بوده و عشق‌های ناقص، محصول شناخت‌های ناقص می‌باشد [۴۰]. بر اساس دیدگاه شناختی بک [۱۶] نیز، مفاهیم ذهنی (مانند باورها، پیش‌فرض‌ها، طرحواره‌ها، تجربیات، خاطرات و سوگیری‌های شناختی)، نوع رفتار فرد و واکنش‌های هیجانی او را در برابر مسائل اجتماعی مانند روابط، تحت تأثیر قرار می‌دهند. بنابراین درک جامع از نظام باورهای فردی که شکست عاطفی را تجربه کرده و تأثیر این باورها بر پریشانی و سازگاری این افراد بسیار اهمیت دارد.

مقوله اول از باورهای هسته‌ای، «افسانه‌های شناختی عشق» است که نه صرفاً به‌عنوان باورهای غیرمنطقی، بلکه به‌مثابه سازه‌های معناساز عمیق و هسته‌ای بازتعریف می‌شوند که در چارچوب «معنادهی کلی ناکارآمد»[۴] طبق مدل پارک[۵] [۴۱]، قابلیت تبیین نظام‌مند دارند. یافته‌ها نشان می‌دهد این افسانه‌ها در واقع چهارچوب تفسیری فرد را در مواجهه با تجربیات عاطفی شکل می‌دهند. افسانه‌های عشق، با تبدیل عشق به هدف غایی زندگی سازه‌هایی فراتر از باورهای موقعیتی ایجاد می‌کنند. این سازه‌ها به‌گونه‌ای عمل می‌نمایند که شکست عاطفی را به‌مثابه «فروپاشی معنای وجودی»[۶] تفسیر می‌نماید [۳۸]. افسانه‌ها مصداق سازه‌های معنایی انعطاف‌ناپذیر می‌باشند که طبق مدل «بازسازی معنا»[۷] نی‌مایر[۸] [۴۲]، توانایی فرد برای تفسیر رویدادهای جدید را مختل می‌سازند. این امر به‌جای تسهیل تطابق (مانند معنادهی سازگارانه)، به تثبیت رنج روان‌شناختی می‌انجامد[۴۳]. روان‌بنه‌ها ممکن است پیش‌زمینه آمادگی برای آسیب عاطفی را فراهم کنند، اما افسانه‌های شناختی عشق ساختار معنایی روابط را به‌طور مستقیم هدف می‌گیرند و به‌همین آشفتگی معنایی زیادی ایجاد می‌کنند. در ادامه هرکدام از زیرمقوله‌های مربوط به آن مورد بررسی قرار می‌گیرد.

زیرمقوله اول از این باورها، «باور به ابدی بودن عشق انسانی» است. براساس مطالعه ایستویک[۹] و همکاران [۴۴] باورهای غیرواقع‌بینانه درباره عشق ابدی (مانند باور به همیشگی بودن عشق) با سطوح بالاتر پریشانی پس از شکست عاطفی مرتبط است. نتایج حاصل از مطالعه

---

[3] . Fromm
[4] . dysfunctional global meaning
[5] . Park.
[6] . existential meaning collapse
[7] . meaning reconstruction
[8] . Neimeyer.
[9] . Eastwick.

زودآیند ویرایش نشده

جمشیدیان نائینی [۴۵]، مهدی‌زاده [۴۶] و رفیق‌الاسلام [۵۲] نیز با زیرمقوله این مطالعه همسو می‌باشد. در تبیین این مطلب، مجلسی [۴۷] در متون اسلامی عشق مادی را به‌مجرد وصال از بین رفتنی دانسته که به‌همین دلیل برخی فلاسفه آن را نوعی جنون و مالیخولیا دانسته‌اند. «بزرگ‌نمایی اغراق‌آمیز از معشوق»، زیرمقوله دیگر است که همسو با این یافته، مطالعه منطقی [۴۸] نشان داد افراد عاشق، معشوق را در حد خداوند بالا برده و از او با القابی چون «بهترین»، «کامل‌ترین»، «خوب‌ترین»، «زیباترین»، «پاک‌ترین»، «پرشکوه‌ترین» و «بااخلاق‌ترین» نام می‌برند. همچنین طبق مطالعه آزوپاردی[۴۹] و رجبی و عباسی [۵۰] افرادی که با تصویری افراطی و ایده‌آل‌گرایانه از شریک زندگی و رابطه وارد ازدواج می‌شوند، بیش از دیگران در معرض تجربه‌ی سرخوردگی‌های شدید قرار دارند. از اندیشمندان مسلمان، ابن‌عربی [۵۱] نیز باور دارد عشق هنگامی‌که تمامی وجود عاشق را فرا بگیرد، در تمام ذرات جسم، قوا و روح او نفوذ کرده و مانند خون در رگ‌ها و گوشت او جریان می‌یابد. با هستی عاشق پیوند خورده و چنان از نگاه او بزرگ‌نمایی شده که جایی برای غیر معشوق در ذهن او باقی نمی‌گذارد. زیرمقوله دیگر «نادیده‌انگاری محدودیت‌های معشوق» است که با پژوهش رفیق‌الاسلام [۵۲] و منطقی [۴۸] همسو است. منطقی [۴۹] ادراک آرمان‌گرایانه از محبوب را از علائم آغازین عشق شورانگیز دانسته و توضیح داده که در این افراد مشکلات رفتاری محبوب به‌گونه‌ای مثبت و مورد پذیرش، درنظر گرفته می‌شود. همچنین در این مطالعه، مقایسه دختران و پسران نشان داد پسران آرمان‌گرایی کمتری داشته و از آغاز رابطه، برخی عیوب طرف مقابل را تشخیص داده‌اند. در برخی متون اسلامی (مانند [۵۳، ۵۴]) نیز به این مطلب اشاره شده است که وقتی فردی عاشق می‌شود، عشق منجر می‌شود که چشمان فرد بر روی نقص‌ها و عیوب معشوق بسته شود. دیگر افسانه شناختی عشق، «باور به تکرارناپذیری رابطه با معشوق» است. نتیجه مطالعه نی[۶۱] [۵۵] نشان داد که برخی از افراد معتقدند که برای هر کس یک شریک «مقدّر» یا «تنها عشق واقعی» وجود دارد و اگر رابطه دچار مشکل شود، به این معناست که آن‌ها برای فرد مقابل ساخته نشده‌اند. پس از شکست، دچار درهم‌ریختگی شدید روانی می‌شوند؛ زیرا احساس می‌کنند «تنها فرصت عشق» خود را از دست داده‌اند. پژوهش دیلو[۶۲] و همکاران [۵۶] نیز تأیید می‌کند افرادی که حس می‌کنند شریک آن‌ها به روشی منحصربه‌فرد نیازهایشان را برآورده می‌سازد، پس از هر خطا یا مشکل، احتمال بیشتری برای ماندن و تلاش دوباره دارند؛ اما این احساس می‌تواند پس از خاتمه رابطه، به‌شدت دردناک و نابودکننده شود. همچنین پژوهش‌ها نشان می‌دهند که هرچه فرد رابطه را منحصربه‌فردتر بداند، سازگاری پس از شکست نیز دشوارتر می‌شود [۵۷]. در نقطه مقابل، مطالعات نشان می‌دهند افرادی که معتقدند عشق‌های متعدد و معنادار امکان‌پذیر می‌باشند، سریع‌تر از پریشانی عاطفی بهبود می‌یابند [۵۸]. «فاجعه‌پنداری زندگی بدون معشوق» دیگر زیرمقوله است که نتایج مطالعه اسبارا[۶۳] و همکاران [۵۹] نشان می‌دهد افرادی که زندگی بدون معشوق را فاجعه‌بار تصور می‌کنند، سطوح بالاتری از افسردگی، اضطراب و افکار خودکشی را تجربه می‌کنند. این یافته با «تحریف‌های شناختی»[۶۴] در نظریه «شناختی-رفتاری»[۶۵] همسوست که در آن «فاجعه‌پنداری»[۶۶] به‌عنوان یک خطای شناختی در نظر گرفته می‌شود که با تمرکز بر بدترین سناریوهای ممکن، سازگاری فرد را مختل می‌کند [۶۰]. همچنین افراد با دل‌بستگی اضطرابی بیشتر مستعد فاجعه‌پنداری می‌باشند؛ زیرا تمایل دارند فقدان رابطه را به معنای فروپاشی کامل هویت و امنیت عاطفی خود ببینند [۶۱]. در نقطه مقابل، افراد با دل‌بستگی اجتنابی کمتر زندگی بدون معشوق را فاجعه‌بار تفسیر می‌کنند، زیرا از ابتدا به استقلال عاطفی تمایل دارند [۶۲]. تصویربرداری عصبی مغز نیز نشان می‌دهد فاجعه‌پنداری، فعالیت مناطق مغزی مرتبط با درد فیزیکی (مانند اینسولا و قشر سینگولیت قدامی) را افزایش می‌دهد. این یافته، سازوکار عصب‌شناختیِ ارتباط بین فاجعه‌پنداری و پریشانی را تأیید می‌کند[۶۳].

۶۰
۶۱ Knee.
۶۲ Azzopardi.

۶۲ Dillow.
۶۳ Sbarra.
۶۴ cognitive distortions
۶۵ cognitive behavioral therapy (CBT)
۶۶ catastrophizing

زیرمقوله دیگر «انحصار تمام زندگی به رابطه با معشوق» است. مطالعه‌ای توسط اسلاتر[۶۷] و همکاران [۶۴] نشان داد که پس از پایان رابطه‌ی عاشقانه، آن دسته از افرادی که هویت خود را درون رابطه تعریف کرده بودند، دچار تزلزل شدید در درک خویشتن می‌شدند. آن‌ها دریافتند که فقدان شریک عاطفی معادل با «از دست دادن بخشی از خود» تجربه می‌شود. نولین[۶۸] [۶۵] نیز در پژوهش خود به این نتیجه رسید افرادی که تمام دل-بستگی‌ها، موفقیت‌ها و معناهای زندگی را در قالب رابطه تعریف می‌کنند، در زمان شکست رابطه، سازگاری روانی‌شان به‌طرز چشمگیری کاهش می‌یابد. مطابق یافته‌های کانسکی و آلن [۶۶] چنین افرادی کمتر به منابع حمایت‌گر جایگزین (دوستان و خانواده) متکی‌اند و اغلب از نظر شبکه‌های حمایتی ضعیف عمل می‌کنند. از منظر تحولی نیز آرنت[۶۹] [۶۷] تأکید کرده است که افراد در دوره‌ی انتقال به بزرگسالی (۱۸ تا ۲۵ سال) در تلاش برای ساختن هویت و معنا می‌باشند. زمانی‌که در این مرحله حساس، رابطه عاشقانه به کانون اصلی معنا تبدیل شود، جدایی می‌تواند بحران عمیقی در هویت و ساختار روانی ایجاد کند. «باور به تکرار نشدنی بودن عشق اول» نیز افسانه شناختی عشق است. اسپرکر و متس[۷۰] [۲۰] در توسعه «مقیاس باورهای عاشقانه»[۷۱] نشان دادند که زیرمقیاس «باورهای عشق اول»[۷۲] با انتظارات ایده‌آل‌گرایانه و معیارهای غیرواقع‌بینانه همراه است. افراد دارای نمره بالا در این زیرمقیاس، عشق اول را به‌عنوان نقطه‌ی اوج تجربه‌ی عاطفی می‌دانند و عشق‌های بعدی را معمولاً کم‌ارزش یا کم‌رنگ‌تر احساس می‌کنند. کالینز و ون‌دولمن[۷۳] [۶۸] نشان دادند که عشق اول معمولاً تجربه‌ای پرشور، شدید و درعین‌حال ناپایدار است که اغلب با مهارت‌های ناکافی در مدیریت تعارض و تنظیم هیجانات همراه است.

بخش دوم که روان‌بنه‌ها می‌باشد در این مطالعه باورهای عمیق و زیربنایی می‌باشند که افراد نسبت به خود و دیگران دارند و این باورها معمولاً در نتیجه تجربیات دوران کودکی شکل می‌گیرند. برخی مطالعات (مصباحی و همکاران [۶۹]؛ عراقی و همکاران [۷۰] و اعتمادنیا و همکاران [۷۱]) این روان‌بنه‌ها در شکست عاطفی را به‌صورت «طرحواره‌های ناسازگار اولیه» معرفی کرده‌اند؛ به‌عنوان نمونه، عراقی و همکاران [۷۰] معتقدند که افراد، جهان و تجارب خود (از جمله شکست عاطفی) را از لنز طرحواره‌های خود نگاه می‌کنند؛ از این رو، آثار مثبت روان‌بنه‌درمانی خود گواه تأثیر روان‌بنه‌ها بر بروز و تداوم نشانه‌های شکست عاطفی و سوگ است [۷۲، ۷۳]. این روان‌بنه‌ها موجب سوگیری‌هایی در تفسیر رویدادها می‌شوند که به‌صورت سوءتفاهم‌ها، نگرش‌های تحریف شده، فرض‌های نادرست و چشم‌داشت-های غیرواقع‌بینانه در زوجین پدید آمده و بر کیفیت روابط بین فردی با شریک عاطفی تأثیر می‌گذارد [۷۴].

اولین روان‌بنه شناسایی‌شده در این پژوهش، باور به «بی‌ارزشی» است که با مطالعه آسایش و همکاران [۷۵]، دین‌دوست [۷۶] همسو می‌باشد. یعقوب‌نژاد [۷۷] نیز بی‌ارزشی را حاصل خاتمه ابهام‌آلود و ناگهانی رابطه دانسته و جمشیدیان نائینی [۴۵] باور به «من ارزشمند نیستم» را زیرمقوله عدم عزت‌نفس و از علل درون‌روانی شکست عاطفی دانسته است. در تبیین این یافته، زمان‌شعار و همکاران [۷۸] باور دارند که در بسیاری اوقات، افراد دچار شکست عاطفی، اصولاً به‌دنبال احساس ارزشمندی وارد روابط شده و نسبت به هویت و توانایی‌های خود تردید جدی دارند. دیگر روان‌بنه، «دوست‌داشتنی نبودن»، یکی از ابعاد اساسی عزت‌نفس است [۷۹] که مطالعات مختلف، ارتباط آن با تجربه شکست عاطفی را نشان داده‌اند. بارون[۷۴] [۸۰] گزارش کرد زنانی با عزت‌نفس پایین هنگام طلاق یا جدایی، ناراحتی احساسی بیشتری را تجربه می‌کنند. لیری و مک‌دونالد[۷۵] [۸۱] خودارزیابی و احساس فرد نسبت به خود را در هنگام شکست عاطفی بر پایه عزت‌نفس پیش‌بینی می‌کنند و والر و مک‌دونالد[۷۶] [۸۲] نشان دادند افراد با عزت‌نفس بالاتر از راهبردهای تمرکز بر خود بیشتری برای حفظ باور به ارزشمندی بهره می‌جویند. زیگلر-هیل و

۶۷ Slotter.
۶۸ Nowlin.
۶۹ Arnett.
۷۰ Sprecher & Metts.
۷۱ romantic beliefs scale
۷۲ first–love beliefs
۷۳ Collins & Van Dulmen.
۷۴ Barron.
۷۵ Leary & MacDonald.
۷۶ Waller & MacDonald.

زودآیند ویرایش نشده

مایرز[۷۷] [۸۳] تأثیر منفی عزت‌نفس ناپایدار بر روابط عاشقانه را اثبات کردند و کاپاچ[۷۸] و همکاران [۸۴] نیز کاهش عزت‌نفس و احساس حقارت را از پیامدهای قطع رابطه عاشقانه دانستند. اکتر و بیگام[۷۹] [۸۵] خودتخریبی را از جمله عواملی دانسته‌اند که در جدایی و شکست‌های عشقی در بنگلادش نقش داشته است. نتایج حاصل از مطالعه لوگی و موریس[۸۰] [۱۹] نیز نشان داد قضاوت منفی نسبت به خود یکی از نمودهای مهربان نبودن با خود بوده و اثرات منفی بر روابط عاشقانه می‌گذارد. روان‌بنه دیگر «رهاشدگی» است که تحت عناوین مختلف در مطالعاتی به آن اشاره شده است. اعتمادنیا و همکاران [۷۱] نشان دادند روان‌بنه رهاشدگی شدت نشانگان ضربه عشقی را پیش‌بینی می‌کند. مصباحی و همکاران [۶۹] معتقدند افرادی که در گذشته از دل‌بستگان خود رها شده‌اند، در روابط کنونی از ترس رهاشدن دچار چسبندگی و پیگیری افراطی می‌شوند که به دل‌سردی تدریجی منجر می‌گردد. جعفری هرندی[۸۱] [۸۶] فعال‌شدن این ترس را زمینه‌ساز جبران افراطی و انتخاب نامناسب در روابط بعدی می‌داند؛ در این حالت فرد به‌دنبال شریکی است که هرگز احساس تنهایی یا رهاشدگی را در او فعال نکند و نیازهای عاطفی‌اش را کاملاً برآورده سازد؛ اما اغلب همان شریک به عامل رهاشدگی تبدیل می‌شود [۸۷]. مطالعات برنشتاین[۸۲] و همکاران [۸۸] و مصباحی و همکاران [۶۹] نشان داده‌اند ترس از رهاشدگی با دل‌بستگی اضطرابی رابطه دارد و شکست عاطفی اضطراب و این ترس را تشدید می‌کند؛ به‌گونه‌ای که فرد در روابط بعدی نیز اضطراب و تنش بیشتری را تجربه می‌کند [۸۹]. از منظر نظریهٔ دل‌بستگی تحولی، تجربه رهاشدگی در کودکی سبک دلبستگی ناایمن و ترس از تنهایی در روابط عاشقانه را تقویت می‌کند؛ افراد برای اجتناب از این ترس، خواسته‌های معقول خود را نادیده گرفته و نارضایتی و گاه خشونت در رابطه را تجربه می‌کنند که می‌تواند به خاتمه رابطه بینجامد [۹۰، ۹۱]. دیگر روان‌بنه، باور به «قربانی بودن» است که از کودکی در فرد شکل گرفته و پس از شکست عاطفی دوباره فعال می‌شود. فردی که همه نیروی روانی و امیدهای آینده‌اش را به حضور معشوق پیوند زده، پس از جدایی، در مواجهه با گسست میان واقعیت و رؤیاهای ذهنی، دچار سردرگمی و احساس ناتوانی می‌شود. به‌تدریج باور می‌کند قربانی سوءاستفاده قرار گرفته است؛ خودملامت‌گری و احساس نادیده گرفتن شدن نیز پس از آن برای فرد شکل می‌گیرد [۷۷]. همچنین به‌نظر می‌رسد تجربه‌ی عمیقِ قربانی شدن با سطح پایین عاملیت در این افراد مرتبط باشد؛ یافته‌ای که با پژوهش لیند[۸۳] و همکاران [۹۲] نیز همسو است. عاملیت، برخلاف قربانی بودن، به توانایی فرد برای تأثیرگذاری بر مسیر زندگی، آغاز تغییر و کنترل رخدادها اشاره دارد [۹۳]. دیگر روان‌بنه از شکست عاطفی، باور به «مقصر بودن» است. هرچند خودمقصرپنداری پس از پایان رابطه، در برخی مطالعات [۷۶، ۷۸، ۹۴] مورد بررسی قرار گرفته؛ اما به‌عنوان یک باور هسته‌ای که از مراحل اولیه تحول روانی با فرد همراه است، کمتر مورد توجه قرار گرفته است. این دسته از افراد، بخش عمده‌ای از تعارض‌ها و تنش‌های رابطه را ناشی از رفتارهای خود دانسته و با نادیده گرفتن سهم طرف مقابل در شکل‌گیری آن‌ها، خود را مقصر می‌پندارند [۷۶]. باور به «محق بودن» نیز آخرین روان‌بنه است که برداشتی غیرواقع‌بینانه از نقش خویش و طرف مقابل در رابطه ارائه می‌دهد و توقع بیش‌ازحد از دریافت همه خواسته‌ها را موجب می‌شود. این باور درونی با سطوح بالاتر تعارض میان‌فردی، بروز نارضایتی و در نهایت احتمال بیشتر پایان رابطه همبستگی معنادار دارد [۴۵، ۹۵].

محدودیت‌ها و پیشنهادهای پژوهش

باتوجه به ماهیت کیفی پژوهش حاضر، داده‌های به‌دست‌آمده از مصاحبه امکان تفسیرهای متنوعی از سوی خوانندگان دارند [۹۶]؛ ازاین‌رو، یکی از محدودیت‌های این مطالعه، نقش احتمالی سوگیری‌ها و برداشت‌های شخصی پژوهش‌گر در تبیین نهایی مضامین ارائه‌شده توسط شرکت‌کنندگان است. علاوه بر این، سوابق و تعاملات شریک عاطفی که نیمی از کیفیت رابطه به آن وابسته است، می‌تواند در شکل‌گیری احساسات و نگرش فرد مؤثر باشد که این جنبه در پژوهش حاضر مدنظر قرار نگرفته است. گزینش تمامی شرکت‌کنندگان از شهر قم نیز قابلیت

۷۷ Zeigler-Hill & Myers.
۷۸ Cupach.
۷۹ Akter & Begum.
۸۰ Logie & Morris.
۸۱ Jafari Harandi.
۸۲ Bernstein.
۸۳ Lind.

تعمیم‌پذیری نتایج را محدود می‌سازد. در پایان پیشنهاد می‌شود علاوه بر استخراج الگویی کلی‌تر برای سبب‌شناسی شکست عاطفی، مدلی فرآیندی از باورهای هسته‌ای در این حوزه استخراج شود تا جایگاه و اهمیت هر عامل نسبت به دیگر عوامل در چارچوب فرآیندی مشخص گردد.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

ملاحظات اخلاقی این مطالعه شامل حفظ محرمانگی اطلاعات، اخذ رضایت آگاهانه و داوطلبانه بودن مشارکت‌کنندگان لحاظ شده است. همچنین این مطالعه با شناسه اخلاق IR.QOM.REC.1404.013 توسط کمیته اخلاق دانشگاه قم مورد تأیید قرار گرفته است. این مقاله برگرفته از رساله دکتری نویسنده اول می‌باشد.

حامی مالی

این مطالعه بدون حمایت مالی هیچ مؤسسه و سازمانی انجام شده است.

سپاسگذاری

از همه شرکت‌کنندگان که در مصاحبه شرکت نمودند و در اجرای مطالعه مشارکت داشتند، قدردانی و تشکر می‌شود.

منابع

1- Wadhawan J, Srivastava P, Agrawal P, Jindal P, Singh D, Sharma S, et al. Breakup among Medical Students: Aftermath and Resumption. Indian J Public Health Res Dev. 2020; 11(10): 127-133. https://doi.org/10.37506/ijphrd.v11i10.11

2- Mirsu-Paun A, Oliver JA. How much does love really hurt? A meta-analysis of the association between romantic relationship quality, breakups and mental health outcomes in adolescents and young adults. J Relatsh Res. 2017; 8:1–12. https://doi.org/10.1017/jrr.2017.6

3- Rajabi S, Nikpoor N. Comparison of the effectiveness of the transactional analysis training and emotion regulation on the improvement of love trauma syndrome: Dealing with the problems caused by the separation and love break up. Arch Psychiatry Psychother. 2018; 20(4):17–28. https://doi.org/10.12740/APP/99975

4- Osler M, McGue M, Lund R, Christensen K. Marital status and twins' health and behavior: an analysis of middle-aged Danish twins. Psychosom Med. 2008; 70(4):482–7. https://doi.org/10.1097/PSY.0b013e31816f857b

5- Eisenberger NI. Broken hearts and broken bones: A neural perspective on the similarities between social and physical pain. Curr Dir Psychol Sci. 2012; 21(1):42–7. https://doi.org/10.1177/0963721411429455

6- Boelen PA, Reijntjes A. Negative cognitions in emotional problems following romantic relationship break-ups. Stress Health J Int Soc Investig Stress. 2009; 25(1):11–9. https://doi.org/10.1002/smi.1215

7- Garimella VRK, Weber I, Dal Cin S. From "i love you babe" to "leave me alone"-Romantic relationship breakups on Twitter. In: Social Informatics: 6th International Conference, SocInfo 2014. Barcelona, Spain: Springer International Publishing; 2014; p. 199–215. https://doi.org/10.1007/978-3-319-13734-6_14

8- Waterman EA, Wesche R, Leavitt CE, Jones DE, Lefkowitz ES. Long-distance dating relationships, relationship dissolution, and college adjustment. Emerg Adulthood. 2017; 5(4):268–79. https://doi.org/10.1177/2167696817700696

9- Hunt L, Chung M. Breaking up is hard to do: The impact of relationship dissolution on psychological distress. In: Paludi MA, editor. The psychology of love. Santa Barbara, CA: Praeger; 2012; p. 107–31. https://doi.org/10.5040/9798216000945.ch-005

10- Field T, Diego M, Pelaez M, Deeds O, Delgado J. Breakup distress in university students. Adolescence. 2009; 44(176):705–27. https://doi.org/10.1007/s10608-008-9217-6

11- Fagundes CP. Implicit negative evaluations about ex-partner predicts break-up adjustment: The brighter side of dark cognitions. Cogn Emot. 2011; 25(1):164–73. https://doi.org/10.1080/02699931003616897

12- Field T, Diego M, Pelaez M, Deeds O, Delgado J. Intrusive thoughts: A primary variable in breakup distress. Coll Stud J. 2013; 47(4):578–84. https://doi.org/10.1080/07448481.2012.710088

13- Wrape ER, Jenkins SR, Callahan JL, Nowlin RB. Emotional and cognitive coping in relationship dissolution. J Coll Couns. 2016; 19(2):110–23. https://doi.org/10.1002/jocc.12035

14- Larson M, Sweeten G. Breaking up is hard to do: Romantic dissolution, offending, and substance use during the transition to adulthood. Criminology. 2012; 50(3):605–36. https://doi.org/10.1111/j.1745-9125.2012.00278.x

15- Salvatore JE, Collins WA, Simpson JA. An organizational–developmental perspective on functioning in adult romantic relationships. In: Campbell L, Loving TJ, editors. Interdisciplinary research on close relationships: The case for integration. Washington, DC: American Psychological Association; 2012; p. 155–77. https://doi.org/10.1037/13486-008

16- Beck AT. Depression: Causes and treatment. Philadelphia PA: University of Pennsylvania Press; 1967.

زودآیند ویرایش نشده

29- Karandashev V. A cultural perspective on romantic love. Online Read Psychol Cult. 2015; 5(4): 1-21. https://doi.org/10.9707/2307-0919.1135

30- Bengtsson M. How to plan and perform a qualitative study using content analysis. NursingPlus Open. 2016; 2:8–14. https://doi.org/10.1016/j.npls.2016.01.001

31- Yousefzadeh M, Maroufi Y. Content analysis in the humanities (A practical guide to textbook analysis). Hamedan: Sepehr Danesh; 2009. https://elmnet.ir/doc/30359202-21594
[In Persian]

32- Creswell JW, Poth CN. Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches (4th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage publications; 2016. https://doi.org/10.46743/2160-3715/2019.4294

33- Krippendorff K. Content analysis: An introduction to its methodology (4th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage publications; 2018. https://doi.org/10.4135/9781071878781

34- Patton MQ. Qualitative research and evaluation methods. 3rd ed. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications; 2002. https://doi.org/10.1177/1035719X0300300213.

35- Rosse RB. The love trauma syndrome: free yourself from the pain of a broken. United States of America: Perseus Publishing; 1999. https://archive.org/details/lovetraumasyndro0000ross

36- Lincoln YS, Guba EG. Naturalistic Inquiry. Beverly Hills, CA: Sage Publications, Inc; 1985. https://us.sagepub.com/en-us/nam/book/naturalistic-inquiry

37- Teddlie C, Tashakkori A. Foundations of mixed methods research: Integrating quantitative and qualitative approaches in the social and behavioral sciences. Thousand Oaks, CA: Sage; 2009. https://us.sagepub.com/en-us/nam/foundations-of-mixed-methods-research/book252072

38- Park CL, Folkman S. Meaning in the context of stress and coping. Rev Gen Psychol. 1997.1(2):115–44. https://doi.org/10.1037/1089-2680.1.2.115

39- Fromm E. The Art of Loving. New York: Harper & Row; 1956. https://openlibrary.org/works/OL1184991W/The_Art_of_Loving

40- Molavi JM. Masnavi-ye Ma'navi. Tehran, Iran: Ministry of Culture and Islamic Guidance; 1994. https://noorlib.ir/book/info/14452
[In Persian]

41- Park CL. Making sense of the meaning literature: an integrative review of meaning making and its effects on adjustment to stressful life events. Psychol Bull. 2010; https://doi.org/10.9783/9780812290882

17- Cross E, Overall NC, Jayamaha SD, Sibley CG. Does low self-esteem predict lower wellbeing following relationship dissolution? J Soc Pers Relatsh. 2021; 38(7):2184–204. https://doi.org/10.1177/02654075211005821

18- Yue X, Xin C. Psychological Factors Related to Positive Post-Breakup Adjustment: The Roles of Self-Concept Clarity, Resilience, Self-Esteem, and Optimism. SAGE Open. 2025; 15(2):21582440251339662. https://doi.org/10.1177/21582440251339662

19- Logie C, Morris R. An Exploratory Analysis of the Role of Self-Compassion and the Relationship Between Attachment and Body Appreciation. J Relatsh Res. 2018; 9(e11). https://doi.org/10.1017/jrr.2018.11

20- Sprecher S, Metts S. Development of theRomantic Beliefs Scale'and examination of the effects of gender and gender-role orientation. J Soc Pers Relatsh. 1989; 6(4):387–411. https://doi.org/10.1177/0265407589064001

21- Knee CR, Nanayakkara A, Vietor NA, Neighbors C, Patrick H. Implicit theories of relationships: Who cares if romantic partners are less than ideal? Pers Soc Psychol Bull. 2001; 27(7):808–19. https://doi.org/10.1177/0146167201277004

22- Franiuk R, Cohen D, Pomerantz EM. Implicit theories of relationships: Implications for relationship satisfaction and longevity. Pers Relatsh. 2002; 9(4):345–67. https://doi.org/10.1111/1475-6811.09401

23- Mattingly BA, McIntyre KP, Knee CR, Loving TJ. Implicit theories of relationships and self-expansion: Implications for relationship functioning. J Soc Pers Relatsh. 2019; 36(6):1579–99. https://doi.org/10.1177/0265407518768079

24- Landis D, O'Shea III WA. Cross-cultural aspects of passionate love: An individual differences analysis. J Cross-Cult Psychol. 2000; 31(6):752–77. https://doi.org/10.1177/0022022100031006005

25- Fisher H, Jolly A. Books and arts-Why We Love: The Nature and Chemistry of Romantic Love. Nature. 2004; 427(6973):396–396. https://doi.org/10.1038/427396b

26- Buss DM. Strategies of human mating. Psihol Teme. 2006; 15(2):239–60. https://hrcak.srce.hr/9280

27- Hatfield E, Rapson RL, Martel LD. Passionate love. In: Kitayama S, Cohen D, editors. Handbook of cultural psychology. New York: Guilford Press; 2007; p. 760–79. https://doi.org/10.1017/CBO9780511499876.017

28- Goodwin R. Personal relationships across cultures. Routledge; 2013. https://doi.org/10.4324/9780203434161

https://noo.rs/RuC9y

53- Sharif al-Radi MBH. Nahj al-Balagha (Subhi Saleh, ed.). Qom: Dar al-Hijra Institute; 1987.
https://noo.rs/8ka7M

54- Ibn Babawayh MBA. Man La Yahduruhu al-Faqih. Qom: Society of Seminary Teachers of Qom, Islamic Publications Institute; 1992.
https://lib.eshia.ir/11021/1/0

55- Knee CR. Implicit theories of relationships: Assessment and prediction of romantic relationship initiation, coping, and longevity. J Pers Soc Psychol. 1998; 74(2):360.
https://doi.org/10.1037/0022-3514.74.2.360

56- Dillow MR, Afifi WA, Matsunaga M. Perceived partner uniqueness and communicative and behavioral transgression outcomes in romantic relationships. J Soc Pers Relatsh. 2012; 29(1):28–
https://doi.org/10.1177/0265407511420191

57- Eastwick PW, Finkel EJ, Krishnamurti T, Loewenstein G. Mispredicting distress following romantic breakup: Revealing the time course of the affective forecasting error. J Exp Soc Psychol. 2008; 44(3):800–7.
https://doi.org/10.1016/j.jesp.2007.07.001

58- Kansky J, Allen JP, Diener E. Early adolescent affect predicts later life outcomes. Appl Psychol Health Well-Being. 2016; 8(2):192–212.
https://doi.org/10.1111/aphw.12068

59- Sbarra DA, Hasselmo K, Bourassa KJ. Divorce and health: Beyond individual differences. Curr Dir Psychol Sci. 2015; 24(2):109–13.
https://doi.org/10.1177/0963721414559125

60- Ellis A. Early theories and practices of rational emotive behavior therapy and how they have been augmented and revised during the last three decades. Adv REBT Theory Pract Res Meas Prev Promot. 2019:1–21.
https://doi.org/10.1007/978-3-319-93118-0_1

61- Mikulincer M, Shaver PR. Attachment in adulthood: Structure, dynamics, and change. New York: Guilford Publications; 2010.
https://www.guilford.com/books/Attachment-in-Adulthood/Mikulincer-Shaver/9781609181796

62- Simpson JA. Influence of attachment styles on romantic relationships. J Pers Soc Psychol. 1990; 59(5):971.
https://doi.org/10.1037/0022-3514.59.5.971

63- Kross E, Berman MG, Mischel W, Smith EE, Wager TD. Social rejection shares somatosensory representations with physical pain. Proc Natl Acad Sci. 2011; 108(15):6270–5.
https://doi.org/10.1073/pnas.1102693108

64- Slotter EB, Gardner WL, Finkel EJ. Who am I without you? The influence of romantic breakup on the self-concept. Pers Soc Psychol Bull. 2010; 36(2):147–60.
136(2):257–301.
https://doi.org/10.1037/a0018301

42- Neimeyer RA. Meaning reconstruction & the experience of loss. American Psychological Association; 2001.
https://psycnet.apa.org/record/2001-00141-000

43- Wong PT. The human quest for meaning: Theories, research, and applications. Routledge; 2013.
https://doi.org/10.4324/9780203146286

44- Eastwick PW, Joel S, Carswell KL, Molden DC, Finkel EJ, Blozis SA. Predicting romantic interest during early relationship development: A preregistered investigation using machine learning. Eur J Personal. 2023; 37(3):276–312.
https://doi.org/10.1177/08902070221085877

45- Jamshidian Naeini Y, Sheykholeslami A, Ghamari H, Rezaei Sharif A. Identify the effective factors in the love trauma of female students: a qualitative research. Women Fam Cult Educ. 2024; 19(67):189-210.
https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.26454955.1403.19.67.9.0
[In Persian]

46- Mahdizadeh R. Phenomenological analysis of adolescent perception suffers from love failure after love and mourning after failure [master's thesis]. Tehran: Allameh Tabataba'i University; 2020.
https://ganj.irandoc.ac.ir/#/articles/d4ee68e73bf3d11b2b5c7524f8db2f30
[In Persian]

47- Rafigholeslam M. Rational analysis of affection and love with reference to Quranic verses and narrations [thesis]. Qom: Imam Khomeini Educational Complex; 2014.
https://ganj.irandoc.ac.ir/#/articles/873fb68654168543ad62ef13b9734549
[In Persian]

48- Majlesi MB. Bihar al-Anwar. Beirut: Dar Ihya al-Turath al-Arabi; 1983.
https://noo.rs/HsQns
[In Persian]

49- Manteghi M. Psychology of passionate love. Tehran: Besat; 2011.
https://B2n.ir/sd1917
[In Persian]

50- Azzopardi C. Expectations of marriage before & after marriage among Maltese Catholic couples [The degree of Doctor of Systemic Psychotherapy]. [London]: University of East London; 2007.
http://roar.uel.ac.uk/1222

51- Rajabi G, Abbasi G. The effectiveness of premarital education based on relationship education program on reducing the dysfunctional relationship beliefs of single students. J Appl Psychol Res. 2018; 9(2):1-15.

52- Ibn Arabi M. Al-Futuhat al-Makkiyya. Beirut: Dar Ihya al-Turath al-Arabi; 1997.

https://doi.org/10.22075/jcp.2024.33001.2824
[In Persian]

74- Akbari, E., Azimi, Z., Talebi, S., Fahimi, S. Prediction of Couples' Emotional Divorce Based on Early Maladaptive Schemas and Emotion Regulation's Components. Clinical Psychology and Personality, 2020; 14(2): 79-92.
https://doi.org/10.22070/14.2.79
[In Persian]

75- Asayesh, M. H., Qazinejad, N., Bahonar, F. Explanation of the Emotional Reactions of Girls with Love Trauma Syndrome: A Qualitative Study. The Women and Families Cultural-Educational, 2021; 15(53): 125-154.
https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.26454955.1399.15.53.6.1
[In Persian]

76- Dindoost L. Experience of recurrent love failure: A grounded theory study [PhD thesis]. Tehran: Kharazmi University; 2022.
https://ganj.irandoc.ac.ir/#/articles/2d78c2d236f075cbd39cfaeecc5457ed
[In Persian]

77- Yaghoobnezhad F. Perspective and experience of growth and trauma in individuals with romantic breakdown: A qualitative study [PhD thesis]. Tehran: Shahid Beheshti University; 2021
https://ganj.irandoc.ac.ir/#/articles/fd3eb9daf23b5cdfc19503c6ba93c0e7
[In Persian]

78- Zamanshoar E, Rezaeian H, Hosseinian S, Abdollahi A. Longing for my desirable self: a thematic analysis of individuals' heartbreak narratives. Q J Community Res. 2022; 21(83):2.
http://dx.doi.org/10.18502/qjcr.v21i83.11086
[In Persian]

79- Rosenberg M. Society and the adolescent self-image. Princeton university press Princeton, NJ; 1965.
https://doi.org/10.1515/9781400876136

80- Barron CR. Women's causal explanations of divorce: Relationships to self-esteem and emotional distress. Res Nurs Health. 1987; 10(5):345–53.
https://doi.org/10.1002/nur.4770100508

81- Leary MR, MacDonald G. Individual differences in self-esteem: A review and theoretical integration. In: Leary MR, Tangney JP, editors. Handbook of Self and Identity. New York, NY: Guilford Press; 2003; p. 401–18.
https://www.guilford.com/books/Handbook-of-Self-and-Identity/Leary-Tangney/9781462515370

82- Waller KL, MacDonald TK. Trait self-esteem moderates the effect of initiator status on emotional and cognitive responses to romantic relationship dissolution. J Pers. 2010; 78(4):1271–99.
https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.2010.00650.x

83- Zeigler-Hill V, Myers EM. An implicit theory of self-esteem: The consequences of perceived self-esteem for romantic desirability. Evol Psychol. 2011; 9(2):147–80.
https://doi.org/10.1177/0146167209352250

65- Nowlin RB. Relationship centrality and expressive writing: Understanding post-breakup distress [master's thesis]. Denton: University of North Texas; 2015.
https://digital.library.unt.edu/ark:/67531/metadc822743

66- Kansky J, Allen JP. Making sense and moving on: The potential for individual and interpersonal growth following emerging adult breakups. Emerg Adulthood. 2018; 6(3):172–90.
https://doi.org/10.1177/2167696817711766

67- Arnett JJ. Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. Am Psychol. 2000; 55(5):469–80.
https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.5.469

68- Collins WA, Van Dulmen M. "The course of true love (s)...": Origins and pathways in the development of romantic relationships. In: Romance and sex in adolescence and emerging adulthood. Psychology Press; 2014. p. 63–86.
https://doi.org/10.4324/9781315652344

69- Mesbahi E, AmiriMajd M, Ghamari M, Bazazian S. Presenting a Model for Predicting Love Blight Syndrome in Students Based on Personality Traits, Initial Maladaptive Schemas and the Quality of Attachment Relationships. Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology. 2019; 25(1):42–55.
https://doi.org/10.32598/ijpcp.25.1.42
[In Persian]

70- Araghi, L., shafiabadi, A., delavar, A., mardani rad, M. Developing a Structural model of love failure based on personality traits, attachment style, early maladaptive schemas, parenting patterns and perceived social support factors. Clinical Psychology Studies, 2020; 11(40): 47-75.
https://doi.org/10.22054/jcps.2021.54367.2411
[In Persian]

71- Etemadnia M, Shiroodi S, Khalatbari J, Abolghasemi S. Predicting Love Trauma Syndrome in College Students Based on Personality Traits, Early Maladaptive Schemas, and Spiritual Health. Iran J Psychiatry Clin Psychol. 2021; 27(3):318–335.
https://doi.org/10.32598/ijpcp.27.2.1096.2
[In Persian]

72- Ariana kia E, Rahimi Taghanki Ch, Mohammadi N. The effectiveness of online emotional schema therapy-based group therapy on distress tolerance and cognitive emotion regulation in students with adjustment disorder due to romantic breakup. Journal of Clinical Psychology. 2022; 14(3):25–37.
https://doi.org/10.22075/jcp.2021.23413.2172
[In Persian]

73- Moraveji, M., Bagherzadeh Golmakani, Z., Akbarzadeh, M. Comparing the effectiveness of schema therapy and acceptance and commitment therapy on Improving Emotion Regulation Strategiesin depressed patients with bereavement. Journal of Clinical Psychology, 2024; 16(1): 65-76.

https://doi.org/10.1177/147470491100900202

84- Cupach WR, Spitzberg BH, Bolingbroke CM, Tellitocci BS. Persistence of attempts to reconcile a terminated romantic relationship: A partial test of relational goal pursuit theory. Commun Rep. 2011.24(2):99–115.
https://doi.org/10.1080/08934215.2011.613737

85- Akter M, Begum R. Factors for divorce of women undergoing divorce in Bangladesh. J Divorce Remarriage. 2012; 53(8):639–51.
https://doi.org/10.1080/10502556.2012.725364

86- Jafari Harandi R. The role of abandonment schema, self–other overlap, and negative emotions in predicting marital conflict. J Couple Relatsh Ther. 2021; 20(4):405–21.
https://doi.org/10.1080/15332691.2021.1900009

87- André N, Baumeister RF. Dysfunctional schemas from preadolescence as one major avenue by which meaning has impact on mental health. Int J Environ Res Public Health. 2023.20(13):6225.
https://doi.org/10.3390/ijerph20136225

88- Bernstein R, Keltner D, Laurent H. Parental divorce and romantic attachment in young adulthood: Important role of problematic beliefs. Marriage Fam Rev. 2012.48(8):711–31.
https://doi.org/10.1080/01494929.2012.700910

89- Lotfi, N., saadati shamir, A. The relationship between personality characteristics and attachment styles and emotional breakdown. Research in Clinical Psychology and Counseling, 2016; 6(1): 98-112.
https://doi.org/10.22067/ijap.v6i1.55922

90- Yaman N, Parlak S, Gül FÖ. Attachment Need and Fear of Loneliness in Close Relationships. LAP LAMBERT Academic Publishing; 2017.
https://doi.org/10.6084/m9.figshare.14567890

91- Adamczyk K. Direct and indirect effects of relationship status through unmet need to belong and fear of being single on young adults' romantic loneliness. Personal Individ Differ. 2018; 124:124–9.
https://doi.org/10.1016/j.paid.2017.12.011

92- Lind M, Adler JM, Clark LA. Narrative identity and personality disorder: An empirical and conceptual review. Curr Psychiatry Rep. 2020; 22:1–11.
https://doi.org/10.1007/s11920-020-01187-8

93- McLean KC, Syed M, Pasupathi M, Adler JM, Dunlop WL, Drustrup D, et al. The empirical structure of narrative identity: The initial Big Three. J Pers Soc Psychol. 2020; 119(4):920–44.
https://doi.org/10.1037/pspp0000247

94- Shanholtz CE, Brown SD, Davidson RD, Beck CJ. Distress in emerging adults: Further evaluation of the painful feelings about divorce scale. J Divorce Remarriage. 2019.60(2):141–51.
https://doi.org/10.1080/10502556.2018.1488115

95- Mosayebi Dorche, E., Issazadegan, A., Soleymani, E. The Role of Emotional Schemas in Predicting Love Trauma Syndrome in People with Emotional Failure. Journal of Psychological Studies, 2022; 18(3): 7-20.
https://doi.org/10.22051/psy.2022.39964.2601

96- Creswell JW. Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches (4th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage publications; 2014.
https://study.sagepub.com/creswellrd4e

زودآیند ویرایش نشده